

בס"ד | תנועת הנוער אריאל

רחוב הבושם 11 ירושלים

טלפון 2280156-20 פקס: 3280156-20

מייל: li.gro.leirat@leira

כתיבה: מאור אקשטיין, אליעד צוקר, ישראל-מאיר שרייבר.

הפקה ועריכה: שילה גבאי.

עיצוב ועימוד: נריה - סטודיו לעיצוב

אני שייך לזמן 1

© כל הזכויות שמורות | תשרי תשפ"ד | ירושלים

תוכן עניינים:

- 4 פתיחה
דבר המזכ"ל
מבוא למדריך
- 8 מערך פעולות לשבטים גלעד דביר
יחד אל היעד - שבוע ראשון
עברי אנכי - שבוע שני
כולנו יחד וכל אחד לחוד - שבוע שלישי
הדגל שלי הוא - שבוע רביעי
- 32 מערך פעולות לשבטים הראל נווה
גוי אחד בארץ - שבוע ראשון
מקבל על עצמי לאהוב - שבוע שני
מרבית שלום בעולם - שבוע שלישי
להרים את הדגל - שבוע רביעי
- 56 מערך פעולות לשבטים מעוז נחלה
ממלכת כהנים וגוי קדוש - שבוע ראשון
יחד לב אל לב - שבוע שני
יחד כולם קדושה - שבוע שלישי
אני מאמין - שבוע רביעי
- 74 מערך פעולות לחב"ב
יחד כולם קדושה - שבוע ראשון
לא ידח ממנו נידח - שבוע שני
שונה ממך, אבל כמוך - שבוע שלישי
עכשיו התור לאהבה - שבוע רביעי
- 89 מקורות להעמקה וטיפים למדריך

דבר המזכ"ל

את מי אתה יוצר אופג - את אבא או את אבא?

מכירים את השאלה המטרילה הזו ששואלים ילד קטן? אז קבלו שאלה מאתו הז'אנר: את מי אתה אוהב יותר, את התורה או את עם ישראל? ולא, להגיד "את שניהם אותו הדבר", או להיות קוקניק ולהגיד ש"התורה ועם ישראל זה אותו הדבר בעצמות היותר פנימית..." זה לא חוקי. תענה דוגרי - את עם ישראל או את התורה?!

אז מסתבר שאת השאלה הזו שאלו את אליהו הנביא: "תנא דבי אליהו: פעם אחת הייתי עובר ממקום למקום, מצאני אדם אחד שיש בו מקרא ואין בו משנה... אמר לי: רבי, שני דברים יש בעולם ואני אוהבם בלבבי אהבה גמורה, ואלו הן - תורה וישראל, אבל איני יודע איזה מהן קודם?!..." (אליהו רבה יד) אז רגע לפני שנגיע לתשובה של אליהו הנביא, בואו נחשוב איך בכלל הגענו לנושא הזה.

בשנה האחרונה בעם ישראל יש סערה, מחלוקת עזה, שנדמה שהולכת וגוברת עם השנים, בשאלה - איזו מדינה אנחנו רוצים כאן: מדינה ליבראלית, חופשית, חילונית או מדינה ששמה משקל על האופי היהודי של המדינה, על מסורת, שמירת שבת במרחב הציבורי ועוד. מחלוקת שהגיעה אפילו להצעה מעשית - חבר'ה, זה לא הולך, בואו נפריד כוחות: נקים את "מדינת יהודה" בירושלים, ביו"ש ובכפריה - שתהיה יהודית, ואת "מדינת ישראל" או "מדינת תל אביב" בין גדרה לחדרה - שתהיה מדינה חילונית. רק ככה נפסיק עם המחלוקות.

ודוגרי שואל אתכם - למה לא בעצם?! כל אלו שלא רוצים תורה, מצוות וקדושה - שיעזבו אותנו בשקט ויתנו לנו להקים מדינה כמו שרובש"ע רוצה! מדינה יהודית, גאה ומוסרית שפועלת בדרך התורה. מושלם, למה לא ללכת על זה?!

כאן אנחנו נדרשים להעמיק קצת - לעם ישראל יש יעוד, תפקיד שמויחד רק לנו, אותו ירשנו מאבות האומה: לקרוא בשם ה', לחבר את כל העולם לא־לוהות. אבל זו לא משימה פרטית, אישית של כל אחד! המשימה להראות לעולם איך אומה שלמה עובדת את ה', קשורה אליו, פועלת בצורה מוסרית וישרה: "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", ובשביל זה אנחנו צריכים את כל עם ישראל איתנו. ואם אנחנו רוצים להרים את הרוח בכל העולם - בואו נתחיל קודם כל ממי שהכי קרוב אלינו, מהאחים שלנו...

ויש נקודה נוספת; נכון, המאבק על הדרך מול חלקים מעם ישראל - מתיש ומעייף, אבל הוא גם דורש מאיתנו לעצור ולברר קודם כל לעצמנו: מה הערך המיוחד של השבת? למה כל כך חשוב לנו לשמור על קדושת המשפחה היהודית? המאבק גם דורש מאיתנו להצמיח בקרבנו כוחות של קודש - שאיתם בעז"ה נוכל ללכת ולפעול בעולם. בנוסף, כל אחת מהקבוצות בעם ישראל משדרת איזשהו מסר עמוק, שחשוב שנתבונן בו ונלמד ממנו: לצד המחלוקת עם הציבור החרדי על נושאים לאומיים - אפשר ללמוד מהם מסירות על התורה ועל קיום מצוות. מהציבור השמאלני - את הדאגה לכל מה שה' ברא... וממילא, כשאני רואה אדם שפועל אחרת ממני אני נדרש פשוט לשאול: מה אני יכול ללמוד ממנו?!

אבל האמת היא, שהתשובה הכי פשוטה לשאלה למה לא להיפרד היא פשוט: ככה!!!

כי הם אחים שלנו, ואהבה לאח לא עוזבת ולא עוצרת ללא שום תנאי, גם אם אני לפעמים כועס עליו או חולק על דרכו. זה אולי הלימוד הכי גדול שחז"ל חידדו לנו מחורבן בית המקדש השני: חייבים להרבות באהבה בתוכנו.

טוב, אז מה עושים עם המחלוקות?! אולי הגיע הזמן לקפל את הדגלים שלנו, לעמעם את המסרים, להתפשר על מה שחשוב לנו, לא להתעקש על העקרונות והאידיאולוגיה? הרי זה מייצר ריחוק בעם ישראל, פירוד ושנאה! כאן אנחנו מגיעים לקצה השני, לסכנה השנייה: מרוב רצון באחדות ובחיבור, אנחנו עלולים לשכוח מי אנחנו, ומה תפקידנו. "אני שייך לעם - שה' אלהיו", אחדות אמיתית לא יכולה לבוא על חשבון שכחת הזהות שלנו וויתור על מה שחשוב לנו.

אחדות אמיתית היא בלב. היא מתחילה ברגש הפשוט של אהבה לכל יהודי, ללא תנאי. גם אם אני חולק עליך - אני אוהב אותך, ולא מוכן לוותר על הקשר איתך. ואולי דווקא בגלל שאני אוהב אותך - אני מתווכח איתך, הרי אם לא היה אכפת לי ממך - הייתי נשאר בשכונה ומנתק כל קשר. אחדות שמובילה לביטול העצמי הזהות והערכים המיוחדים שלנו היא אחדות מזויפת, לא אמיתית.

אנחנו מאמינים שלכל יהודי יש נשמה גבוהה וגדולה, שרוצה בטוב, ורוצה בקשר עם רבש"ע. בשפה שלנו קוראים לזה 'סגולת ישראל'. כוח הפנימי שמלמד על המסוגלות / הפוטנציאל הרוחני שנמצא אצל כל יהודי. וכמה שיהודי יתרחק או יתכחש לזה - הכוח הזה נמצא בתוכו. יחד עם זאת, לכל אחד יהודי יש בחירה האם לממש את הפוטנציאל הזה או חלילה להפך. כמו פרפר שיש לו יכולת / מסוגלות לעוף, אבל בוחר לשבת על עלה ולא לעוף... דווקא אותה אהבה לכל יהודי גורמת לנו לפעול, כדי שכל אחד יגלה את הכוחות שגנוזים בו ויבחר לחיות אותם בחייו. זה הנושא שהקומונרים והקומונריות בחרו שנתעסק בו בשנה הקרובה - נושא גדול ועצום, שנוגע לשורש הקיום שלנו בעם ישראל, ולמתח שבין אחדות אמיתית לאחידות מזויפת שאין לה מקום.

נחזור לתשובת אליהו הנביא לאותו אדם ששאל מי עדיף, התורה או ישראל: "אמרתי לו: בני, דרכן של בני אדם אומרים - התורה קדמה, אבל אני אומר - ישראל קדמו".

לסיום, רוצה להגיד תודה גדולה לכמה אנשים:

קודם כל לקומונרים של צוות תשפ"ג, שבחרו את הנושא החשוב הזה ושהובילו את התנועה בשנה שעברה, ולצוות קומונה תשפ"ד שבעז"ה יוביל את הנושא השנתי בגאון ובעוצמה השנה. לאביחי צוקר ראש תחום בניים שמוביל את תחום בניים בעוצמה גדולה. ליאיר בן יעקב רכז ההדרכה האגדי על הובלת תחום החינוך וההדרכה בשלוש השנים האחרונות, ולברך את אורי אזרחי שהחליף אותו בתפקיד. שושנה ציפילביץ' מנהלת הסניפים של התנועה - שהובילה את תהליך הבירור וההובלה של החוברת. לשילה גבאי העורך של החוברת, יחד עם צוות הכותבים, על העשייה המקצועית והרצינית.

ואחרונים חביבים - לכם המדריכים. יש לכם תפקיד ומשימה גדולה, לקחת את הנושא הגדול הזה ולחבר אותו לחניכים שלכם, שלא ישכחו אותו לעולם, דרך המופעים (הצגה / ריקוד), בצביעת הקירות, בפעולות במהלך החודש ובכל השנה. זכינו לחיות בדור גדול, זכינו להיות חלק מעם גדול, עם בעל משימות ואתגרים גדולים, עם שכשהוא יבין את גדלותו ועוצמתו - נגיע לגאולה השלמה.

בציפיה לבניין אריאל,

צ'פיר

מבוא למדריך

"האיש אָחַד יִחְטָא", תְּנִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי: מִשָּׁל לְבַנֵּי אָדָם שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבֵי בְּסַפְיָנָה, נִטַּל אָחַד מֵהֶן מִקִּדְוָה וְהִתְחִיל קוֹדֵם תְּחִתּוֹ. אָמְרוּ לוֹ חֲבֵרָיו: מָה אַתָּה יוֹשֵׁב וְעוֹשֶׂה? אָמַר לָהֶם: מָה אֶכְפֵּת לָכֶם, לֹא תְחַתִּי אֲנִי קוֹדֵם? [ויקרא רבה]

לפני למעלה משלושת אלפים שנה יצאה הספינה 'עם ישראל' למסע ארוך. הנוסעים בספינה התחלפו, דור דור וצרותיו, דור דור וישועותיו. הנוסעים התחלפו, אבל היעד לא התחלף מעולם: "והייתי לכם לא-להים, ואתם תהיו לי לעם" – עם שהוא "ממלכת כהנים וגוי קדוש", "גוי אחד בארץ". אבל המסע, כמו כל מסע, לא תמיד פשוט. המשפחה הקטנה שעלתה לספינה הפכה ברבות השנים לעם גדול עצום ורב, וקולות של מחלוקת החלו להישמע בין יושבי הסיפון. בית שמאי ובית הלל, חכמי ספרד וחכמי אשכנז, תנועת החסידות ותלמידי הגר"א המתנגדים לה, התומכים בשיבת ציון והפרושים החרדים לדבר ה', ובכל זאת – הספינה אותה ספינה, הדגל הכחול לבן עודנו מתנוסס בגאון על התורן, תחושת השותפות למסע לא נפגמה, וגם אם יש מחלוקת על התיב הנכון – היעד ברור כבעבר.

מדריך יקר!

עם ישראל השב לארצו אחרי אלפיים שנות גלות, עסוק בביורורים פנימיים וגיבוש הזהות היהודית המדינית בנוסח שנת תשפ"ד. מטבע הדברים, ביורורים כאלה מעצימים את תחושת הפילוג והקרע בעם, ולעיתים נדמה שריבוי הדעות והמרחק ביניהן לא ניתנות לגישור. אבל אם נבחר להרים את המבט, ולהסתכל מפרספקטיבה של מסע שלום – נראה מיד איך גם התקופה הזו היא שלב הכרחי, וממילא נגלה פתאום איך מתחת לפני השטח (או מעבר למסך...) האחוזה והערבות ההדדית נשארו איתנים כשהיו.

את העיסוק בחודש הקרוב בחרנו להקדיש לנושא אחדות ואהבת ישראל, מתוך רצון לברר את המושגים הללו באופן אמיתי ולא שטחי. העיסוק באחדות מפתה, שכן לכולנו חשוב לשמור על שלום בין כל חלקי העם. אנחנו מאמינים באהבת ישראל! אולם, יש בכך בעייתיות: פעמים רבות, אנחנו מרגישים שהדרך היא ללכת אל-, ולהתאחד עם-. התחושה הזו גורמת לנו להמעיט בהדגשת השונה, לטשטש עמדות, ולהוריד דגלים מסוימים (לפחות לעת עתה). הטעות הזו כפולה: קודם כל – כיוון שאין לנו עניין באחדות מדומה, שלום פלורליסטי קר. אנחנו מאמינים שאחדות אמיתית מגיעה דווקא כאשר נוכח השוני, הפן הייחודי שתורם כל אחד. שנית – משום שלאחדות בישראל יש מטרה: להגשים בצורה הטובה ביותר את הייעוד הלאומי שלנו – להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש.

בחוברת שלפניך מופיעים מערכי פעולות שיוכלו לשמש אותך בחודש הקרוב, בחלוקה לארבעה שבועות, כהליך מסודר הנוגע בנושא מצדדיו השונים:

א. השבוע הראשון נסח בלילה 'למה אנחנו?'

בפעולות אלו נברר את עניינו ותפקידו הייחודי של עם ישראל, ומתוך כך נבין את הכרחיות האחדות על מנת למלא את ייעודנו הלאומי.

ב. השבוע השני חסם בלילה 'איך אנחנו לאנחנו?'

בפעולות אלו נכיר בשייכות הבלתי מותנית של כל יהודי לעם ישראל, מכוח המכנה המשותף הבסיסי של האופי והייעוד הלאומי, ונבחין בינה לבין לבחירה הרעה המתכחשת אליה – שבה יש להאבק.

ג. השבוע השלישי חסם בלילה 'מהי פאזיט פאזיט?'

בפעולות אלו נבין שאחדות מתגלה דווקא כשיש שוני, וששלוש אמיתי משיגים בהרמת דגלים ולא בטשטוש עמדות. נכיר בחיוניות שבהופעת כל כוח ורעיון, בזמן שהוא תורם למגמה הלאומית.

ד. השבוע הרביעי חסם בחיבור פזמרים אלוני:

בפעולות אלו ננסה לברר מה המשמעות של כל זה לגבינו – מהו הדגל הייחודי אותנו אנחנו מרימים? מה היחס שלנו לשאר הדגלים? כיצד ביכולתנו להוסיף אהבה ואחדות שאיננה מטשטשת?

מדריך תותח!

קל מאוד לטבוע בצדדים החיצוניים של חודש ארגון: צביעת קירות, מוראליים, הכנות למופע, לילה לבן וכו'. הם סוחפים, ממלאים באנרגיה (וגם גומרים אותה...), ונותנים תחושת סיפוק אדירה. אבל חייבים לזכור להכניס את התוכן, שסביבו הכל נבנה. הפעולות בחוברת נכתבו עבורך – רק לחמם ולהגיש.

כמה? זכרים חלומים:

- פעולה טובה מתחילה מהמסר – וודא שהבנת את המסר, שאתה מתחבר אליו ומצליח לדבר אותו. רק לאחר מכן גש למתודות, וזכור כי תפקידן לעזור למסר, ולא הפוך.
  - הפעולות מחולקות לפי שכבות גיל. מטבע הדברים, יש שבטים בוגרים לגילם ויש שפחות... רק אתה מכיר את החניכים שלך – הרמה, הכמות, הקשב, הזמן וכד'. הקפד לבצע התאמות, במידת הצורך ניתן להעזר כמוכן בפעולות של שכבות גיל בוגרות / צעירות יותר.
  - לחוברת אין תאריך תפוגה (אגב, גם לא לחוברות של שנים קודמות): אם נשאר פעולות שלא העברת במהלך החודש, ניתן ומומלץ להעביר לאחר מכן. החודש מסתיים במעין קריאת כיוון לשנה הקרובה, ומומלץ למנף את התהליך החודשי לתהליך שנת.
  - בסוף החוברת תמצא מספר מקורות להעמקה והעשרה, וכן טיפים כלליים להעברת פעולה.
- אז שיהיה לנו חודש עמוס בעשייה, כיף, הנאה, ובעיקר – המון אחדות ואהבה בשבט, בסניף, בתנועה ובעם ישראל כולו!

סומכים עליך - בהצלחה!

מערך פעולות לשבטים

אלון זביר

יחד אל היעד - שבוע ראשון (1)

מבוא למדריך:

ספינה בלב ים. קרני שמש מלטפות ורוח ים קרירה מאזנות אחת את השנייה ומאפשרות לי לשהות על הסיפון לאורך זמן. אני יושב על שרפרף עץ נמוך, יושב ומביט, מצפה לרגע הנכסף בו נגיע אל החוף.

0002 שנה עברנו בטלטלות בין גלי הים, והקריאה "חוף באופק!" נדמתה לחלום. אחרי קריאת ההשכמה חלה התעוררות גדולה, ואל הסיפון עלו עוד הרבה אנשים. אולי זאת התחושה ש'הנה הגענו', שהולידה טלטלות חדשות ישנות, טלטלות על הסיפון עצמו.

מריך תותח!

לפניך מערך פעולות לחודש אירגון בהתאמה לנושא השנתי – אחדות בעם ואהבת ישראל. מערך זה נוצר במיוחד בשבילך, במטרה לעזור לך לנצל את החודש העמוס הזה, ולכוון לנושא השנתי בצורה מדויקת יותר. אל תפספס את ההזדמנות! ככל שתבוא מוכן ומאורגן, והפעולות יהיו מסודרות אצלך עם כל האביזרים הנכונים והמסרים המדויקים – כך הדברים יגיעו לחניכים בצורה מסודרת גם כן.

בהצלחה ענקית!

מטרות היחידה:

בפעולה זו נקיים בירור מקדים שיפתח את הנושא השנתי, ונעסוק בשאלה מה עניינו ותפקידו הייחודי של עם ישראל, וננסה להציע מהו הייעוד שלנו כעם. שימו לב - העיסוק בשאלה חשוב לכשעצמו, ויהיה מרכז הפעולה.

מהלך היחידה:

בקבוק, אביזרים לספר סיפור (כובע מיוחד וכד').

תקציר הפעולה:

1. נפתח במתודה במטרה לחבר את החניכים ולעורר עניין סביב הנושא שלפנינו.
2. נספר סיפור שיזרע אצל החניכים את הרעיונות המרכזיים שילוו אותם לאורך החודש.
3. נחבר את החלקים יחד אל מטרת הפעולה, נסכם את כל השלבים ואת המהלך הכללי של הפעולה.
4. נסיים בחלוקת צ'ופר קטן, על מנת שהנקודות שעלו בפעולה ילוו את החניכים הלאה.

לב א

נכנס את החניכים במעגל, ונציג בפניהם את ה"מקרופון" – בקבוק או חפץ אחר – שרק למחזיק בו נתונה רשות הדיבור. נשאל את החניכים: "בעוד כחודש מהיום, נגיע לשבת אירגון. כל החניכים, ההורים ועוד אנשים חשובים יגיעו לראות אתכם על הבמה. איך לדעתך נצליח לזכות במקום הראשון / להעלות את המופע הטוב ביותר?"

שים לב לאופן הצגת השאלה, כך שתסקרן ותעסיק את הדמיון. כמו כן, הדגש את המטרה אליה אנו שואפים (הקפד להשתמש במילה 'מטרה').

לאחר שהחניכים הציעו את רעיונותיהם, שתף את החניכים בנושא החודש, ושאל שאלה רטורית – במטרה לעורר עניין: "מהי המטרה שלנו, 'עם-ישראל', בעולם כולו?"

לב ב

נספר את הסיפור "הצלף" (נספח 1), המספר את סיפורם של שני מתחרים בתחרות קליעה בחץ וקשת. הסיפור ממחיש שמטרה קודם כל מציבים ואז מכוונים אליה ולא להיפך.

הסיפור יוביל אותנו לעסוק בשאלה שהוצגה קודם לכן - מהי המטרה של עם ישראל - ולהבנה שעצם העיסוק בשאלה הוא השלב הראשון וההכרחי, שלאחריו תבוא העשייה.

סיכום

לכולנו יש מטרות שאותן אנחנו שואפים להגשים, בכל זמן ובכל תחום. את הפעולה פתחנו בדיון קצר על הדרך להגיע ליעד של מופע מוצלח. בהמשך, ראינו בסיפור שעל מנת שאפשר יהיה להתקדם לעבר היעד – חייבים להבין מהו. עלינו לדעת להציב את המטרות אליהם אנו שואפים, משום שרק כך נדע מהו הכיוון אליו יש ללכת וכיצד יש לעשות זאת.

בימים אלו עם ישראל שרוי בתקופה מטלטלת שעיקרה סביב השאלה החשובה: "מהי המטרה?" מחובתנו לעסוק בשאלה הזו ולברר את דרכנו, על מנת שנוכל להבין את התמונה המלאה, ולדעת להגדיר מה עלינו לעשות כדי לקדם את העולם למקום טוב יותר.

צ'ופר:

ציור של מטרה, עם המשפט הבא: "מילון הוא המקום היחיד, שבו הצלחה מגיעה לפני עבודה" (וינס לומברדי).

נספח 1 - "הכל" (סיפור)

בעירה רחוקה חי איש שכל חייו חיפש מטרה לחיים. יום אחד, מצא האיש את החץ והקשת. ירה הוא שוב ושוב, עד שהצליח לפגוע במטרה אותה צייר על עץ. לאחר מספר חודשים שמע כי מתקיימת תחרות כישרונות ל"קשתים מתחילים", "כדאי לי ללכת" חשב האיש בהתרגשות, "מי יודע? אולי אני כל כך מוכשר, ש'קשת' מקצועי יראה את ביצועי ויקח אותי תחת חסותו ללמוד ולהתקדם". יצא האיש לכיון העיר בה נערכת התחרות, ולפתע ראה בדרכו עץ, עליו מצוירת מטרה, אך בשונה ממה שהיה רגיל, חץ היה נעוץ בדיוק במרכז המטרה. "איזה קשת מוכשר מסתובב כאן" אמר לעצמו האיש בהתפעלות, והמשיך בדרכו. אך הנה, עוד מטרה וחץ במרכזה. ועוד אחת. ועוד. "אוי לי", חשב האיש, "איך אצליח להרשים, כשיש כאלו קשתים מוכשרים לצידי?!"

לפתע שמע רשרוש מאחוריו, הסתובב וראה בחור גבוה שבידו קשת ואשפת חצים. שאל הבחור הגבוה את האיש: "גם אתה בדרך לתחרות?" "אכן", השיב לו האיש, "האם אתה ירית את אותם חצים שראיתי בדרכי?" "כן, ואני לגמרי הולך לנצח!!" ענה הבחור הגבוה והמשיך בדרכו.

לאחר יומיים נוספים של הליכה, הגיע האיש אל העיר שם התקיימה התחרות. הוא ניגש למטווח בו נערכת התחרות, השחזי את חיצו, נעמד אל מול המטרה, מתח את המיתר שבקשת, והמתין בקוצר רוח לתחילת התחרות. הוא העיף מבט לעבר העמדה שמשמאלו, והבטחון העצמי שלו נחת: בעמדה ניצב הבחור הגבוה, הצלף המדויק, אותו פגש בדרך.

האיש נשם נשימה עמוקה, עצם את עיניו, והתכונן ליריית הפתיחה. בום! קולה של הירייה העיר את האיש, הוא היטיב את מיקומו של החץ בקשת, מתח היטב, עצם עין אחת, והווייץ - שיחרר את המיתר. החץ שלו פגע בקצה המטרה, רחוק מהמרכז.

אבל לפחות פגע - כי הבחור הגבוה שלצידו ממש פספס... ובזמן שהאיש ירה חץ אחרי חץ עד שהתקרב למרכז המטרה, היה הבחור המתוסכל עסוק בהתנצלויות לחבר השופטים, משום שהחץ שלו פגע בעמדת השיפוט שבקצה המטווח.

כעבור מספר דקות הסתיימה התחרות. האיש זכה במקום השביעי, והתקבל לאחד ממועדוני הקליעה המקומיים. אך הבחור הגבוה שסיים את התחרות ללא ניקוד כלל, ישב וראשו בין ברכיו, נבוך ובוכה. "למה?!" ייבב. ניגש אליו האיש ואמר בעדינות: "נראה שהייתה לך תחרות לא פשוטה, אולי זה לא היום שלך" ניסה לנחם.

הבחור הגבוה הביט בו בעיניים דומעות ומלאות תסכול ואמר: "כל התחרות הזאת מזרה! למה הם הציבו את המטרות כבר בהתחלה?!" האיש הרים גבה בשאלה: "מה זאת אומרת, ידידי? כמובן שיציבו את המטרות מההתחלה, הרי איך תדע היכן לפגוע? ובכלל, כל החיצים שראיתי בדרך, כיצד אז פגעת במרכז המטרה?!" אמר בתמיהה. "אז", הסביר לו הבחור הגבוה בתמימות, "כמובן שפגעת במרכז. תמיד הקפדתי לירות את החץ ורק לאחר מכן לסמן סביבו את המטרה".

יחד אל היעד – שבוע ראשון (2)

מבוא למדריך:

לאחר שעסקנו בפעולה הקודמת בחשיבות הצבת המטרה, וקיימנו בירור סביב השאלה מה המטרה של עם ישראל, בפעולה זו נצלול לנושא החודש וננסה להבין מהי החשיבות של האחדות בעם, לאור המטרות שהצבנו.

מטרות היחידה:

בפעולה זו נבין את ההכרח באחדות כדי למלא את הייעוד הלאומי. כיוון שהמטרה היא לאומית, גם המימוש שלה צריך להיות כזה - אנחנו לא פועלים כיחידים, אלא כאומה. נסביר לחניכים שיש לנו ייעוד, ורק ביחד ננצח - זהו כוחה של קבוצה.

מהלך היחידה:

הכנה:

ענפים קטנים, חבל עבה.

תקציר הפעולה:

1. נפתח בשתי פעילויות שממחישות את כוחה של הקבוצה.
2. נשחק משחק שיעביר לחניכים את המסר בצורה חווייתית.
3. נקרא קטע, באמצעותו נחבר בין מה שהבנו על חשיבות הקבוצה באופן כללי, לחשיבותה של הקבוצה 'עם ישראל'.
4. נסכם ונזכר במסקנות שעלו במהלך הפעולה.
5. נסיים בחלוקת צ'ופר על כוחה של קבוצה.

שלב א:

נפתח בשתי פעילויות קצרות:

- ניקח קבוצה של ענפים קטנים, וניתן לאחד מהחניכים לשבור אחד בכוחות עצמו (אפשר לעשות כמה נסיונות, בהתאם לכמות הענפים שאספתם). לאחר מכן נקבץ את כל הענפים הנותרים יחד לאגודה אחת, וניתן להם לנסות לשבור אותם יחד. אין ספק - המשימה תהיה קשה עד בלתי אפשרית.

- נניח על הרצפה חבל עבה שעליו יעמוד אחד החניכים, ונבקש משני חניכים לתפוס את החבל ולנסות להרים בזהירות את החבל עם החניך שעליו (ככל הנראה הביצוע יכשל). עתה נקשור את שני הקצוות זה לזה (בקשר כפול) כך שיווצר מעין חישוק, ונבקש מכל החניכים להחזיק בחבל ולהשען לאחור, כך שהוא ימתח היטב. עכשיו נבקש מאחד החניכים לעלות על החבל ולעשות סיבוב שלם, צעד אחר צעד בזהירות. פעילויות אלו הדגישו לנו ולחניכים את כוחה של הקבוצה.

אלג ב

נשחק משחק מעט מאתגר אבל מאוד מצחיק:

מושיבים את כל החניכים במעגל, על גבי כיסאות הצמודים זה לזה. כעת מבקשים מהחניכים להסתובב ב-09 מעלות שמאלה, מבלי להזיז את הכיסאות, כך שכל חניך שוכב על בטנו של החניך מאחוריו, זה שישב קודם לימינו. זה הזמן להתחיל להוציא כיסאות בזה אחר זה, ולראות את כושר העמידה. אפשר להוסיף הנחיות כגון מחיאות כפיים, להסתובב ביחד ועוד.

המשחק ממחיש בצורה ברורה את העובדה שהחניכים תלויים אחד בשני, וכולם חשובים כדי לשמור על היציבות. מספיק שמישהו אחד יצא – כדי שכולם יפלו!

אלג ג

נקרא את הקטע 'כמו אווזים' (נספח 1). קטע הקריאה מאפשר להבין את הנושא של הפריה הדדית, כלומר התועלת שנותן כל אחד מחברי הקבוצה לקבוצה כולה, כך שבסופו של דבר התרומה של הפרט מועילה גם לו.

סיכום:

בשתי הפעילויות הראשונות ראינו את כוחה של הקבוצה: כשאנחנו לבד, אפשר לשבור אותנו בקלות רבה. כשאנו קבוצה אחת חזקה ומלוכדת – הכוח שלנו גדל בצורה משמעותית, ואנחנו יכולים לבצע משימות שלא יכלנו לבצע כפרט בודד.

כך גם משחק הכיסאות המחיש את התלות שיש לנו אחד בשני, ואת העובדה שהאחדות נותנת יציבות.

בקטע על האווזים ראינו דוגמה מעולם הטבע על התרומה של כל אחד לקבוצה, דוגמה שמלמדת מאוד גם על הקבוצות שבהן אנחנו לוקחים חלק, תורמים ומקבלים מכוח הכלל.

ציור של אווז / להקת אווזים עם המשפט: "כל אחד יכול להשפיע - אבל ביחד אנחנו יכולים לשנות"

ציור של אווז / להקת אווזים עם המשפט: "כל אחד יכול להשפיע - אבל ביחד אנחנו יכולים לשנות" (ב. מיקולסקי).

נספח 1 - "כחו אוניט"

האם תהית פעם מדוע האוויזים נודדים במבנה בצורת V? צורות ההתנהגות של בעלי החיים אינן מקריות, ויש באינסטינקטים הטבעיים מחשבה א-לוהית רבה. הסיבה לצורת התעופה הזאת היא, שכאשר כל אחת מהציפורים מנפנפת בכנפיה הדבר גורם להתרוממות הציפור מאחוריה. על פי החישוב, טיסה במבנה בצורת V, מוסיפה לטווח התעופה הכללי לפחות 17% יותר ממה שכל אחת מהציפורים יכלה לעוף לבד. מסיבה זו, בכל פעם שאווז יוצא מהמבנה הוא מרגיש לפתע את המשיכה וההתנגדות לניסיון לעוף לבד, וחוזר מהר למבנה. כמו אוויזים, גם אנשים שחולקים כיוון משותף ותחושת קהילה יכולים להתקדם לעבר יעדם מהר יותר, ובקלות רבה יותר, מאלו המנסים להתקדם לבד.

ויש עוד כמה דברים ללמוד מאוויזים: כאשר האווז הנמצא בראש המבנה מתעייף הוא עובר לתוך המבנה, ואווז אחר מחליף אותו בראש המבנה. אם היינו משתמשים בהיגיון – היינו מגיעים למסקנה שבסופו של דבר ההצלחה שלנו תלויה בעבודתנו כצוות, כמו האוויזים החולקים את האחריות על המשימות ואת עול ההנהגה. בנוסף, אוויזים הנמצאים בסוף המבנה צוחכים וקוראים בקול כדי לעודד את אלו בחזית להגביר את מהירותם. חשוב לקדם את "קריאות העידוד מאחור", אחרת זה רק צוחחות... האוויזים נשארים עם חבר להקה שאינו בריא, עד אשר הוא מסוגל לעוף שוב או עד שהוא מת. כאשר אווז נעשה חולה או נפצע, שני אוויזים אחרים עוזבים את המבנה ומלווים אותו למטה כדי לעזור לו ולספק לו הגנה, ורק לאחר מכן הם מנסים להתלוות ללהקה אחרת שעוברת בדרכם, או מנסים להדביק את הלהקה שלהם. לו רק היינו מוכנים להקריב, כך שנהייה ראויים לכאלה חברים בעת מצוקה.

ובכן, כדאי ללמוד מיצירתו המופלאה של הא-ל; צריך רק לעצור לזמן ארוך מספיק כדי להתבונן ולתת לא-ל לגלות לך את נפלאותיו. אתה לא חייב להיות מדען...

עברי אנכי - שבוע שני (1)

מבוא למדריך:

בשבוע שעבר ראינו את חשיבות האחדות בעם ישראל, והבנו שכדי למלא את הייעוד הלאומי המיוחד שלנו, אנחנו חייבים להתנהל כעם אחד ומאוחד. בשבוע הקרוב ננסה לברר איך אפשר להגיע לאחדות אמיתית, מתוך הבנת המכנה המשותף שכולנו שייכים בו.

מטרות היחידה:

להבין שיש לנו ייחודיות בדרכנו ובמטרה אליה אנחנו שואפים, מתוך חיבור לשלשלת הדורות היהודית.

מהלך היחידה:

כנייה

• שטר כסף / מטבע [אמיתי].

• דפים קטנים וכלי כתיבה.

תקציר הפעולה:

1. נפתח במתודה קצרה שתמחיש ולו במעט את המושג 'סגולת ישראל'.
2. נספר סיפור על גבורה יהודית בשואה, המגלם את הדרך בה פעלו בכל הדורות להמשיך את השליחות של עם ישראל.
3. נעבד את הסיפור יחד, ונחבר את החלקים יחד אל מטרת הפעולה.
4. נחלק ציפור.

לח א

ניקח כסף (שטר / מטבע), ונשאל את החניכים לשוויו.

לאחר מכן נזרוק את הכסף על הרצפה, נדרוך עליו, נקמט אותו, נטיח בו עלבונות ועוד... כעת נשאל שוב את החניכים מה שוויו של הכסף, והתשובה תהיה זהה.

המתודה הזו מקרבת לליבנו את המושג 'סגולת ישראל': הייחודיות של כל יהודי, והשייכות שלו לעם ישראל היא נצחית ולא יכולה להעלם לעולם, ללא תלות במעשים שלנו! הייחודיות הזו נובעת מהשותפות במטרה הגדולה של עם ישראל, ולכן ככל שהיהודי יותר פועל בהתאם לייעוד שלו – הסגולה והייחודיות היהודית שלו מתגלה.

נספר לחניכים את הסיפור 'תפילת נעילה בחג השבועות' [נספח 1] – המספר על הגבורה היהודית בזמן השואה [שימו לב: העיסוק בשואה לא פשוט בגיל הצעיר, ויש להקפיד לבחור את המילים הנכונות על מנת שלא להבהיל את החניכים יתר על המידה. מומלץ להכין מראש כובע וכד' בהתאם לדמות].

נעבד את הסיפור יחד עם החניכים בעזרת השאלות הבאות: איזה קטע בסיפור נגע בכם? מה אנחנו יכולים ללמוד ממנו כשאנו במציאות שונה בתכלית?

אם הקבוצה בוגרת, ניתן להמשיך צעד אחד קדימה: על מנת שהמסר מהסיפור לא ישאר ברובד מופשט, נשאל את החניכים כיצד הדבר משפיע על ההתנהלות היומיומית שלנו - איזו ייחודיות יש לי במצוות ובעבודת ה'? כיצד אני עושה אותה עוד יותר טוב? [מומלץ לתת כמה דקות לחשיבה שקטה, ביום חול כדאי לתת לחניכים לכתוב].

סיכום:

פתחנו במתודה שהמחישה לנו שייחודיות כמו של עם ישראל אי אפשר לשחוק. יש בנו, עם ישראל, מהות מיוחדת וחשובה, וכשאנו מחוברים יחד, יש לנו את היכולת לראות את המכנה המשותף הזה. סיפרנו סיפור שהראה לנו איך מסרו נפשם יהודים לאורך הדורות, כדי להשאיר את הנר דולק ולהמשיך את השרשרת של עם ישראל, וראינו שכוח האמונה גדול מכוח החשכה. בהמשך עיבדנו את המסר של הסיפור, והבנו שאותו מכנה משותף שהופיע במשך כל הדורות לכל יהודי, אותו ניצוץ שלעולם לא יכבה, קיים גם בנו, וממילא עכשיו תורנו, בשרשרת הדורות אנחנו החולייה הבאה ויש לנו תפקיד להתחזק ולקשר בין השרשרת לבין החוליות הבאות!

"תפקיד חדש בתוך סיפור עתיק יומין" (חנן בן ארי).

"תפילות נצילה ברחש לבינות" - סיפור על סבורה יפנית בלמא [נספח ו]:

ימים ספורים לפני חג השבועות, עצרו לפתע הנאצים עשרה יהודים, רובם ככולם מבין החוגים החסידיים. הם הואשמו רשמית ב"הברחת מזון לגטו". מאסרים מסוג זה לא היו נדירים אצלנו, ולעיתים תכופות אפשר היה לפדות את העצורים תמורת "קונטריבוציה" (שוחד), ואפשר ולכך נתכוונו הצוררים מתחילה.

הפעם נבהלנו. הבהיל אותנו המספר המדויק הזה, עשרה. היה לנו ניסיון מר עם "עשר התליות" שהיו הצוררים מכינים לנו לחג הפורים. גם המספר, גם התאריך, אמרו לנו את התוצאה. הלב הנסער נחש כבר את התוצאה, הנה, שוב יציגו הארורים לפני הגטו את ה"מחזה" המכאיב והקרוע לב הזה, של תליית עשרה יהודים. באותו יום שיש, ערב חג השבועות, הזעיקו הצוררים את כל יושבי הגטו להתאסף בכיכר השוק. לא נאמר לנו כלום, למה, מדוע, אבל אני ידענו, ידענו בדיוק את אשר צפוי לנו.

אבל בפעם הזו הושבתה תכניתם, הכל התהפך. שלמה ז'ליחובסקי הוא שעשה זאת. לימים, השוטרים היהודים שעבדו בשירות הנאצים סיפרו בסודי סודות על אודות התנהגות המופלאה בצינוק, שבו הושם יחד עם חבריו שנידונו לגרדום.

שלמה ז'ליחובסקי, החזן בעל הקול הנפלא, הציע למניין היהודים שהיו איתו לצום בערב יום התליה, ולהתפלל יחד את תפילות יום הכיפורים. כולם כאחד הסכימו. כך נערך יום כיפור הפרטי של עשרת הרוגי מלכות האלה בצינוק, ותפילותיו של שלמה, שעה שהגיע ל"נעילה", נגעו ללב במידה כזו, שאף שוטרי הגטו הקשוחים שנכחו בחצר בית הסוהר בכו כילדים... אולם, תפילות יום הכיפורים, לא נסתיימה בצינוק; בכוונה, השאיר שלמה את גמר התפילה למחרת היום, לשעת ההליכה אל הגרדום, וכך היה.

עשרת היהודים, ידיהם קשורות לאחור, הובלו ברחובות העיר, למן בית הסוהר ועד למקום שיעדו הארורים ל"מחזה". בדרך, הרים שלמה את קולו בשיר רם ועז, "אזכרה אלוקים ואהמיה", ואחיו, ההולכים להיהרג, זקפו גבם, ובקול המיה נפשית התלוו אליו לסיום תפילת "נעילה", עד שהגיעו ובאו למקום הגרדום, כשראשיהם זקופים, בלא מורא, ואין הפחד שריו עליהם, עיניהם מכוונות למרום לקראת תפילתם האחרונה. בשעה זו, שעת ההכנות האחרונות לתליה, הצצתי אף אני בפניו הצוחקות והצוהלות של שלמה ז'ליחובסקי, הייתי אחד בתוך ההמון הצפוף של אלפי יהודים כאובים ונעלבים, והרגשתי כיצד פתאום עבר משב רוח של עידוד על פני ההמון המדוכא כל כך.

עמודי התליות הוצבו כשורה אחת, זה ליד זה, מתחת לכל עץ הוכן ספסל, לעלות בו. המרצחים לא נחפזו כלל, חבל היה להם לארורים אלה על כל דקת "משחק". אך שלמה אשר פיו היה מלא שירה, האיץ בהם, "שויו?" (נו?) שאל את התליין הניצב לידו מתוך קוצר רוח, והוא, שלמה, קפץ ועלה על הספסל, כדי להכניס ראשו בקולו, הנשימה נעצרה, דממת אימים השתררה מסביב, קול חוצב להבות נשמע "שמע ישראל!" – – – זה היה קולו שלו, של שלמה. אין מי שיוכל לתאר את שהתרחש אותה שעה בליבותיהם של המוני היהודים, המשקיפים האומללים, מי יוכל לתאר זאת? התרוממנו, התעלינו, צעקנו ללא קול, בכינו ללא דמעות, נזדקפנו ללא תנועה. וקראנו כולנו "שמע ישראל" בתוך פנימיות נפשנו, היוכל אי מי לתאר זאת?

הייתי אז כבן 51, באזני מהדהדות עד היום הזה שתי קריאות נועזות שקלטו אזני מפי הנתלים. עוד לפני שאגתו של שלמה ז'ליחובסקי, שחשמלה את כולם, שמענו פתאום צעקה איומה – "הודים! נקמו את דמנו!", אז, לא ידעתי מי היה הצועק, אחר כך, נתברר לי שהיה זה הסבל, יהודי תמים וכשוט, מחוגי ה"עמך"...

כבר אז חדרה אלי ההכרה העמוקה, שאכן יש קשר בין שתי הקריאות, כי אכן, אין נקמה גדולה מזו. מעל הכל, רצו הנאצים לרצוח את הנפש היהודית, על כן בחרו דווקא בימים אלה להתעלל ביהודים ולהחליש את אמונתם, צעקתו של שלמה, הוכיחה להם, כי אין להם – לתליינים הנאצים הארורים – שום שליטה על נשמותינו, אין הם יכולים לעקור את אמונתנו! יכולים הם להתעלל בגופותינו כמה שירצו, יכולים הם להרוג, לרצוח, לענות, להתעלל, בגופינו. אך אינם יכולים אף לפגוע אף כהוא זה באמונה שבנשמתנו!

עברי אנכי - שבוע שני (2)

מבוא למדריך:

אחרי שראינו את השייכות של כל יהודי לעם ישראל, בפעולה זו נרצה להשלים את התמונה ולברר מה היחס למי שלא בכיוון, וכפוגע באופן ממשי בעם ישראל ובייעוד שלו. שימו לב: מדובר בנושא רגיש אך חשוב ביותר, חישובו היטב כיצד להעביר את המסר לחניכים בצורה המדויקת ביותר.

מטרות היחידה:

להבין מה היחס הנכון ליהודי שפוגע במעשיו בעם ישראל, וכפועל בניגוד למטרה הלאומית.

מהלך היחידה:

תקציר הפעולה

1. נפתח בסיפור שיכניס אותנו לעומק הבעיה.
2. נשחק משחק בו נחוזה את אופי ההתמודדות.
3. נעבד את החוויות למסקנות, נסכם את הנקודות המרכזיות בפעולה ונסיים בחלוקת צ'ופר.

אלף א

נפתח במשל המפורסם על האיש הקודח בספינה:

ספינה מלאה אנשים הפליגה בים. היו בה מבוגרים וצעירים, נשים וילדים, סוחרים ונוסעים אחרים. כל נוסע קיבל תא נפרד באניה הגדולה. יום אחד שמעו הנוסעים קול של מקדת. הרעש נשמע מבטן האניה. איש לא ידע מי קודח ולמה הוא קודח. עד שנתגלה שאחד הנוסעים החליט...לנקוב חור בתחתית האניה. כך עלה ברצונו. נבהלו הנוסעים, רצו מיד אל האיש ואמרו לו: "מה אתה עושה?! תפסיק מיד! האינך רואה שאתה עומד להטביע את הספינה?!" כעס עליהם האיש ואמר: "צאו מכאן, אין זה עסקכם להתערב במה שאני עושה בחדרי הפרטי! שלמתי במיטב כספי עבור החדר שלי, ומותר לי לעשות כאן מה שאני רוצה". אמרו לו האנשים: "שוטה שבעולם! הרי כולנו בספינה אחת, והחור שאתה עושה בחדר הפרטי יטביע לא רק אותך, אלא את כולנו..."

(מתוך 'תפארת הבית היהודי', מעובד ע"פ מדרש ויקרא רבה).

הסיפור הזה מבהיר באופן חד איך רחמנות יכולה להסתיים באכזריות: אם רב החובל היה מורה לשאר המפליגים לרחם על אותו אדם, לא להתערב במעשיו ולהניח לו לעשות כרצונו - היתה זו אכזריות מאין כמותה, אכזריות כלפי שאר האנשים בספינה! ממילא, התגובה ההגיונית והמתבקשת ביותר היא לעשות כל מה שאפשר כדי לא לאפשר לגרום להטבעת הספינה ולהמית איתו את כל יושביה.

לאחר מכן נעבד עם החניכים את המסר מהסיפור: באופן טבעי, בכל קבוצה שאנחנו חיים בה יש חילוקי דעות, וזה טוב (על כך נרחיב בשבוע הבא). גם בעם ישראל היו מאז ומתמיד מחלוקות, לפעמים אפילו מחלוקות קשות, וגם בימים אלה כשעם ישראל חזר לארצו אחרי אלפיים שנות גלות מתקיים ויכוח על אורח החיים במדינה.

מה צריך להיות היחס למי שחושב אחרת ממני? כל עוד אני משוכנע שהכוונות שלו טובות, ושהוא רוצה בקידום העם – חובה עלינו לאהוב אותו, כמובן, בלי לוותר לרגע על העמדה שלנו. אבל אם מדובר במקרה קיצוני של אדם שפועל נגד עם ישראל, ורוצה להביא להטבעת הספינה – אנחנו חייבים להלחם בו בכל תוקף! לדעות שרוצות לפגוע בעם ישראל אסור לתת מקום, וכמו שאומר הפסוק בתהילים: "אוהבי ה' – שנאו רע!".

סיכום:

במשל הספינה הבנו כי יש לנו מחויבות ערכית כלפי כל עם ישראל, ערבות הדדית, ומחובתנו לעצור את מי שעושה חורים בספינה. כך גם במשחק, ראינו שלפעמים חלק מהתפקיד של השוטר הוא 'להרוג' – כאשר מדובר ב'מאפינר' שרוצה לפגוע בשאר 'חברי העירה'. לבסוף חידדנו את הנקודה החשובה, שיש הבדל בין מחלוקת בדעות – שהיא דבר לגיטימי ואפילו חיובי, לבין פגיעה ממשית בכל עם ישראל.

"שְׁנֵה ר' שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי: מָשַׁל לְבִנֵי אָדָם, שֶׁהֵיוּ נְתוּנִים בְּסִפִּינָה.

נָטַל אֶחָד מֵהֶם מִקֶּדֶחַ וְהִתְחִיל קוֹדֵחַ תְּחִתּוֹ.

אָמְרוּ לוֹ חֲבֵרָיו: לְמָה אַתָּה עוֹשֶׂה כֹּךָ?

אָמַר לָהֶם: מָה אֶכְפֵּת לָכֶם, לֹא תְחַתּוּ אֵנִי קוֹדֵחַ?

אָמְרוּ לוֹ: מִפְּנֵי שֶׁהֵמִים עוֹלִין וּמְצִיפִין עֲלֵינוּ אֶת הַסִּפִּינָה".

כולנו יחד וכל אחד לחוד - שבוע שלישי (ב)

מבוא למדריך:

בפעולה זו נברר מהי האחדות המבוקשת, ונבין את הצורך בהופעת הייחודיות של כל תנועה ורעיון, כשהם מחוברים למגמה הלאומית. אנחנו שואפים לשלום אמיתי, שלום שעניינו הוספת שלמות בעולם, על ידי גיוון שירחיב וישלים את תיקון העולם.

מטרות היחידה:

להבין שאחדות אמיתית מתקיימת כשיש דעות שונות ומגוונות, שפועלים למען מטרת על כללית ומאחדת.

מהלך היחידה:

ככנה:

- דפים וצבעים.

תקציר הפעולה:

1. נפתח במתודה שתמחיש את הצורך הגדול בגיוון.
2. נשחק משחק דרכו נחוה את התרומה של השונה והאחר.
3. נעבד יחד את הדברים ונסיק מסקנות, ונסיים בחלוקת צ'ופר.

שלב א

נחלק לחניכים דף, ונבקש לחלק אותו לרבעים (לא לחתוך, אלא לקפל את הדף לאורך ולרוחב).

בשלב הראשון, ניתן לכל חניך צבע אחד בלבד, וננחה את החניכים לצייר בחלק הימני העליון בית, ובחלק השמאלי העליון עץ.

בשלב השני נחלק לחניכים צבעים נוספים, וננחה אותם לצייר שוב את אותם הציורים בחלק התחתון.

אין ספק שהגיוון במספר צבעים הרבה יותר מעניין ויפה לעין.

כל החניכים עומדים במעגל, כאשר יש שלוש תנועות אפשריות בהתאם למילה הנאמרת:

א. קאיה = זורקים את היד הצידה חזק. התנועה הזאת מעבירה את התנועה לבא בתור. אפשר להעביר ימינה או שמאלה וזה מעיד על כיוון המעגל.

ב. אישימושי = שמים את הידיים על הכתפיים בהצלבה, וזה מחליף את כיוון התנועה.

ג. אטיגונה = מניעים את הידיים בתנועה של גלים למעלה מעל הראש, זה מדלג על הבא בתור.

כל אחד עושה תנועה בתורו והוא מחליט על ההמשך, מי שמתבלבל יוצא מהמשחק. את המשחק מבצעים בצעקות ותנועות חדות כאלה.

סיכום:

כפי שראינו בציור, כשיש גיוון – התמונה נעשית מעניינת יותר ומדויקת יותר. ממש ככה, אחדות אמיתית היא אחדות עם גוונים של חידוש צבעוני, מתוך מפגש וחיבור בין דברים שונים. אבל חשוב לחדד: מפגש כזה לא יוצר רק גיוון, פעמים רבות המפגש הזה יוצר דברים חדשים שעד עכשיו לא היו בכלל. תחשבו לדוגמא על הצבע הירוק – המפגש של הכחול והצהוב הוליד כוח חדש, והפך את העולם ליפה הרבה יותר.

אם הייתם מסתכלים מבחוץ על המשחק 'קאיה' – הייתם רואים ריקוד מסודר: כל אחד עושה תנועה, כשמגיע תורו ועל פי החוקים שהוא בעצמו יוצר. כמה תנועות של אילתור וטאץ' אישי יצרו דבר חדש, ויותר מהכול – דווקא בתוך השונות הזאת הביטוי של כולם יחד יצר משחק עם טאץ' אישי של הקבוצה המסוימת שלנו (כי בקבוצה של אנשי הייטק, נהגי מוניות או ילדות בגן זמירה הריקוד היה שונה לגמרי...).

בתוך עולם התורה ובית המדרש, נושא הפעולה של מפגש כוחות יחדיו בא לידי ביטוי בצורה משמעותית ויומיומית. הרב קוק בספרו 'אדר היקר' כותב, שהדיונים והוויכוח שבבית המדרש הם לא במטרה לפסול את דעת החבר – אלא להוליד יחד אור חדש בתורה, ששני תלמידי החכמים יצאו ממנו בצורה הרבה יותר מחודדת.

ניתן לחלק לחניכים את קטע הגמרא הבא:

אמר רבי חמא ברבי חנינא, מה פירוש הכתוב: "בְּרִצָּל בְּבְרִצָּל יָחַד", לומר לך: מה בְּרִצָּל זה – אָחַד מְחַדָּד (משחיז) אֶת חֲבִירוֹ, אֲף שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים – מְחַדְּדִין זֶה אֶת זֶה בְּהִלְכָה (תענית ז).

כולנו יחד וכל אחד לחוד - שבוע שלישי (2)

מבוא למדריך:

אחרי שדיברנו עם החניכים בפעולה הקודמת על חשיבות הגיוון בעם ישראל, נעסוק בהשלכות המעשיות - מה צריך להיות היחס לתופעות ואנשים שונים מאיתנו. כל זמן שמטרת העל של עם ישראל מוצבת למול עינינו, ואנו משוכנעים בצדקת דרכינו, אנחנו יכולים לגשת לכל ויכוח באופן ענייני, להאבק כנגד השקר והקטנות, בלי לאבד לרגע את האהבה שלנו לצד שכנגד.

מטרות היחידה:

מתוך הבנת הצורך בייחודיות, נבין את חשיבות העמידה על דעתנו והופעת הגוון המיוחד שלנו.

מהלך היחידה:

חבל -

אלג א

נקרא את הקטע "האיש הירוק" [נספח 1], המתאר באופן משעשע את חשיבות היציאה מעצמנו וההכרות עם מי שלצידנו.

דרך מצוינת להשאיר את החניכים קשובים היא להנחות אותם לעקוב אחר הקריאה, ובכל פעם שהשורש י.ר.ק מופיע לצעוק את המילה בקול (יש לא מעט כאלה...).

אלג ב

נשחק 'משיכה בחבל': מחלקים את השבט לשתי קבוצות (ירוקים וכחולים), וקובעים קו אמצע שהקבוצות יעמדו משני עבריו. הקבוצה שבעזרת משיכה תצליח לגרור את הקבוצה השנייה אל קו האמצע - מנצחת.

לאחר המשחק נקרא קטע על האנשים שסביבנו, ועל היכולת שלנו להסתכל עליהם במבט קצת שונה [נספח 2].

סיכג:

אם נסתכל מסביבנו, נגלה אנשים באינספור צבעים, עם דעות מגוונות ושונות. אם נתנהג כמו איש ירוק, ודרך משקפיים ירוקים נסתכל על כל העולם ונחשוב שכולו ירוק, אנחנו נחיה באשליה. כן – יש בעולם אנשים כחולים, שחושבים אחרת ממנו. המפגש המגוון בהחלט יכול להביא לפעמים למריבות וחיכוכים, וכל אחד מושך לכיוון שלו.

בקטע נפתח לנו שער להסתכל דרכו על אנשים אחרים בצורה חיובית יותר. אין משמעות הדבר שאין מחלוקות, אלא שיש עוד הרבה צדדים דומים, או דברים שאנו יכולים להתחבר ולאהוב אותם. וכמובן – אם זוכרים שגם הצד שכנגד רוצה לעשות טוב, אז גם כשהוא טועה המאבק שלנו יראה אחר לגמרי.

ניתן לחלק את הציפור פגא:

"והאיש ההוא שאני שונא, שקורא לי אחי למרות שהוא לא, הוא בעצם אותו האיש שאני אוהב, שאם ארצה או לא, הוא אחי".

נספחים:

נספח 1 - האיש הירוק (יני ריכר ויפנתן שפן)

אם במקרה אני פוגש מישהו שלא מבין אותי,
או חושב שאני תינוק,
אם במקרה אני פוגש מישהו כזה -
אני תכף מספר לו על האיש הירוק.

היה היה פעם, בעיר ירוקה,
גר לו איש אחד, איש ירוק.
האיש הירוק גר בבית ירוק,
עם דלת ירוקה וחלונות ירוקים.

הייתה לו אישה ירוקה ושני ילדים ירוקים,
ובלילות הוא היה ישן במיטה הירוקה שלו,
וחולם חלומות ירוקים-ירוקים.

יום אחד קם האיש הירוק בבוקר ירוק,
נעל נעליים ירוקות, לבש חולצה ירוקה ומכנסיים ירוקים
על ראשו חבש כובע ירוק
ויצא החוצה.

האיש הירוק נכנס לאוטו הירוק שלו
ונסע בכביש הירוק במהירות ירוקה.
מצד אחד של הכביש ראה האיש ים ירוק
ומצד שני המון פרחים ירוקים.

זה היה יום יפה, והאיש הירוק שמח
ושר שירים ירוקים ועישן סיגריה ירוקה
עם עשן ירוק.

ואז ראה האיש הירוק, שעל שפת הכביש
עומד איש כחול.
האיש הירוק עצר את האוטו הירוק שלו ושאל את האיש הכחול:
"הי, איש כחול, מה אתה עושה פה?"
"אני" אמר האיש הכחול "אני מסיפור אחר".

ספח 2

האיש ההוא שאני שונא, שבשם ערכים דתיים שאפילו הוא לא מבין, תובע זכות היסטורית על הפרט והחידקל, הוא בעצם אותו האיש שאני אוהב שעומד לידי ביום הכיפורים ומראה לי בסבלנות אין קץ את הקטעים הנכונים.

האיש ההוא – שאני שונא – שצובע את שמו על פסל בווינה, הוא בעצם אותו האיש – שאני אוהב – שמלווה לי \$05 באתונה, רק בגלל שגם אני ישראל.

האיש ההוא שאני שונא שדוחף אותי בתור לאוטובוס וזיעתו נדבקת אלי, הוא בעצם אותו האיש שאני אוהב שמבזבז יום שלם בשביל להחזיר הביתה את הילד של השכנים שאיבד את דרכו.

והאיש ההוא שאני שונא שנכנס למסעדה החביבה עלי והורס לי את הערב בקולניות המעצבנת שלו, הוא בעצם אותו האיש שאני אוהב שעובד כל ביום במפעל יצוא, והתרגל לצעוק כדי שרעש המכונה לא יפריע לו.

והאיש ההוא שאני שונא שקורא לי אחי למרות שהוא לא, הוא בעצם אותו האיש שאני אוהב שאם ארצה או לא, הוא אחי.

כי זה מה שיש ואתה חלק ממהו, ומעבר לכל ההבדלים והצעקות והעניינים, המשהו הזה לא נרא כל כך, ואם תרצה או לא – המשהו הזה הוא גם אתה.

הדגל שלי הוא – שבוע רביעי (ג)

מבוא למדריך:

לא להאמין, שבוע רביעי! רגע לפני שאנחנו צוללים לגואש ולמופע, זה הזמן לעצור לרגע ולסכם את כל מה שהיה לנו עד כה... בשבוע הראשון ראינו מה החשיבות של האחדות – בקבוצה בכלל, ובעם ישראל בפרט: זאת הדרך להגשים את הייעוד. בשבוע השני ביררנו איך אפשר להגיע לאחדות ואהבת ישראל, והבנו שכל יהודי שייך לעם שה' הוא אלוקיו – גם אם הוא לא לגמרי יודע את זה ומאמין בזה. בשבוע השלישי הגדרנו מהי האחדות המבוקשת, חידדנו את ההבדל בין אחדות לאחדות, והתעסקנו ביחס לדעות השונות בעם: דווקא מתוך תחושת השותפות בייעוד הלאומי אנחנו מסוגלים לעמוד על שלנו ולראות כיצד האחר משלים אותנו.

בשבוע הקרוב ננסה לברר מה המשמעות של כל זה לגבינו: מהו הדגל הייחודי אותו אנחנו מרימים? ומה צריך להיות היחס שלנו לשאר הדגלים? העיסוק בשתי השאלות הללו ייעשה בכלל הרמות: ברמה האישית / שבטית / סניפית / תנועתית.

מטרות היחידה:

1. להגדיר את הדגל הייחודי לנו.
2. להבין מה היחס שלנו לשאר הדגלים.

מהלך היחידה:

הכנה:

- דפים וכלי כתיבה.
- יריעת אל-בד בצבע בהיר / גליון נייר גדול.

אלף א

נחלק לכל חניך דף ועט, ונבקש מכל אחד לחשוב ולכתוב איזה ערך לדעתו הכי חשוב שיהיה בשבט (כל אחד לבד). מומלץ מאוד - כתבו גם אתם, המדריכים, מהו הערך החשוב בעיניכם!

לאחר שכולם סיימו לכתוב, נאסוף את הפתקים מכולם ונקריא את התשובות שלהם [שימו לב: הקפידו לתת תחושה שאתם מעריכים את המחשבה של כל אחד, והראו זאת בהבעות הפנים ובמילות פרגון].

אלב ב

כעת נחזיר לכל חניך את הפתק שלו, ונבקש מהחניכים לתאר בדף כיצד ניתן לצייר את הערך, כלומר איזה דבר יסמל את הערך בצורה הטובה ביותר [לדוג': חברות - אנשים נותנים ידיים במעגל, הקשבה - אוזן, סדר - מטאטא].

לאחר שכולם סיימו לכתוב, נביא יריעת אלבד / גליון נייר גדול, ולאור מה שכתבו החניכים בדפים ניצור סמל שבטי, שמשלב את כל הערכים הללו. שימו לב: אפשר וכדאי לשלב אלמנטים נוספים, לדוגמא: המספר 51 יכול להיות בסמל ולייצג את מספר החברים בשבט. הצבע הכחול יכול להיות הצבע הסניפי / השבטי / הים אם אתם בעיר חוף, ועוד ועוד.

וכמובן החלק הכי חשוב - לתלות את הדגל החדש במקום מרכזי בסניף [עם טקס]!

סיכום:

בשלב הראשון, היה חיבור לערכים האישיים שכל אחד מאמין שצריך להיות בשבט. נכון, לי ולחבר שלי יש סמלים שונים, אבל שנינו חלק מהשבט הזה. בשלב השני יצרנו סמל משותף לכל אותם ערכים, וכך יצרנו לעצמנו שותפות בשבט הזה.

אם נסתכל קצת מסביב, נראה את סמל התנועה בכל מיני מקומות - על החולצה, על הקיר, על מכתבים, במודעות ועוד. אנחנו נושאים בגאון את סמל התנועה, ולא סתם: בכל פעולה שאנו עושים והולכים אליה - הסמל, שבתוכו הערכים שלנו, מלווה אותנו. אם נסתכל על סמל התנועה, נוכל לזהות בו שלושה סמלים שמייצגים שלושה ערכים משמעותיים: הדגל - שמסמל את המדינה, מפת הארץ - שמסמלת את החיבור לארץ ישראל, והכל בתוך הלוחות שמסמלים את התורה והקודש, המסגרת שבה ומכוחה הכל מתנהל.

בחודש האחרון עסקנו בנושא אחדות ואהבת ישראל, והבנו שכדי להגשים את המטרה והייעוד הלאומי - אנחנו צריכים שותפות של כל החלקים בעם, בשיתוף פעולה שמבליט את הייחודיות ולא מטשטש אותה. הדגל שאנחנו מרימים מכריז "תורת חיים בעוז" - ואם אנחנו לא נרים אותו, ובכל הכוח, הוא פשוט לא יהיה.

אלב לוחק צ'ופר:

סמל התנועה, ומתחתיו כתוב: "ואיפה אתה?".

הדגל שלי הוא - שבוע רביעי (2)

מבוא למדריך:

בפעולה הקרובה נארוז את כל מה שראינו החודש, כך שיהיו קריאת כיוון לשנה הקרובה, ויעוררו בנו רצון אמיתי לפעול להוספת עוד אחדות ואהבה בעם, כזו שאינה מטשטשת אלא מעצימה את הייחודיות של כל קבוצה.

השנה הקרובה היא 'שנת מליאה', המתקיימת אחת לחמש שנים, ובה מתכנסת המליאה התנועתית לדון על יעדי התנועה לשנים הקרובות, בהתאם לאתגרים הרלוונטיים. פעולה זו היא הזדמנות מעולה להתחיל מעין 'מיני מליאה', ובה נדון בה אנחנו על מטרותינו.

מטרות היחידה:

1. לעורר ליישום של המסרים שראינו החודש, במהלך השנה הקרובה.

מהלך היחידה:

פכנה:

• קופסה שעליה הסמל השבטי (מהפעולה הקודמת), או לחלופין סמל הסניף או התנועה.

• פתקים וכלי כתיבה.

שלב א

על מנת לעורר את החניכים ולסקרן אותם, נציג לחניכים את הקופסה, ונסביר להם שזו תיבת הקלפי שתשמש אותנו בבחירות שיערכו בהמשך.

בפעולה הקודמת דיברנו על ערכים מסוימים שחשובים לנו בתוך השבט. הפעם - נביא אותם לקדמת הבמה! מומלץ לדבר עם החניכים על שנת מליאה ועל המשמעויות שלה.

נקיים קמפיין זרימים:

נציג לחניכים שלוש אפשרויות לערך המרכזי עליו יתן השבט דגש בשנה הקרובה (אפשר לבחור מהפעולה הקודמת). כעת, כל קבוצת חניכים תבחר ערך, ותחשוב כיצד לשכנע את שאר חברי השבט שהנושא בו יעסוק השבט בשנה הקרובה יהיה הערך אותו הם מייצגים.

נקדיש כמה דקות לחשיבה, בהתאם לשאלות המכוונות הבאות:

א- מהו הנושא? (הצגה כללית).

ב- איך לדעתכם הערך יקדם את השבט? (מהי המציאות האידיאלית אליה אתם שואפים?).

ג- כיצד הערך יכול לקדם אחדות ואהבה בעם ישראל? (כאן יתחברו הערכים עליהם דיברנו מתחילת החודש).

אחד אחרי השני יעלה נציג מכל קבוצה וידבר אל כל השבט.

לכל אחד ניתן שלוש דקות להתייחס באופן חופשי לשאלות המכוונות לעיל, ולבסוף עוד דקה לענות על שאלות הקהל. במידת הצורך, ניתן לתת זמן מוקצב להגיב על טענות הדוברים הקודמים (חשוב לשים לב שלא מדובר בשיח שלילי של השפלת הדעה האחרת, אלא שיח חיובי של העצמת דעתי).

ולבסוף – שלב ההכרעה!

כל אחד מהחניכים ייגש אל התיבה, שם יקבל מהמדריך עט ופתק. על הפתק יכתוב החניך את שם הערך אותו הוא בוחר כערך שברצונו לקדם, וישלשל פנימה לתוך התיבה.

המלצתנו: לשמור את הקופסה, ולפתוח אותה רק לאחר חודש אירגון, אז תקבלו החלטות לשנה הקרובה בהתאם לבחירה.

(שימו לב: בפעולה זו יש הזדמנות למכשש עם צדדים מעט יותר פנימיים של החניכים, נצלו זאת. בנוסף, מומלץ לחשוב היטב כיצד ניתן לשלב את הערכים שלא נבחרו, כך שכולם יקבלו ביטוי).

סיכום:

חומר למבחן אפשר לסכם. חודש כזה אי אפשר לסכם: אנחנו רק בתחילת הדרך, דרך של שנה שלמה, חיים שלמים. הדרך הטובה ביותר לסכם משהו כזה, היא פשוט ליישם! להבין שאנחנו שייכים לעם שה' הוא אלוקיו, כל יהודי שייך, לכולנו מטרה משותפת וכל אחד מאיתנו מחוייב להיות הכי הוא כדי להגיע ליעד. בעזרת ה' נעשה ונצליח!

"מתי אלמד לבחור נכון, להאמין, לראות שטוב" (אמיר דדון)

מערך פעולות לשבטים

הראל נוה

גוי אחד בארץ - שבוע ראשון (1)

מבוא למדריך:

בחודש הקרוב נעסוק בנושא אחדות ואהבת ישראל. מצד אחד, בתקופה האחרונה נראה שזה נושא ממש רלוונטי, אבל מצד שני, נראה שזה קצת מיותר... אחדות היא ערך שכולנו גדלים עליו מגיל אפס, אנחנו מכירים את כל המשלים והסיפורים, ולפעמים נראה שמרוב דיבור על אחדות זה הופך להיות מושג יותר מדי מופשט ולא ממש רלוונטי. אז בואו נדייק: אנחנו לא מדברים על 'אחדות', אלא על 'אחדות ישראל'.

און, עכשיו זה נשמע אחרת לגמרי... הציטוט הבא, שאמר אחד מהפוליטיקאים בשנים האחרונות, הוא דוגמה פשוטה להבדל ביניהם: "אני רוצה לומר לכל אזרחי ישראל: כולנו מחנה אחד - כולנו עם ישראל... ניח מאחור את הסלוגנים והשנאות, אנחנו נצא למלאכת איחוי הקרעים וחיבור מחדש של כולנו בעזרת ה' לממשלה גדולה ורחבה - ממשלת אחדות". כשאנחנו מכוונים ל'אחדות', היא יכולה לכלול חיבור לחברי כנסת ערבים או כאלה שפוגעים בעם ישראל. אבל כשאנחנו מוסיפים את הצלע השנייה - 'אחדות ישראל', אנחנו נלחם ככל יכולתנו נגד כל דבר שמונע מעם ישראל להשיג את מטרות.

בשבוע הקרוב נברר למה בכלל צריך אחדות בעם ישראל: הפעולה הראשונה היא מעין הקדמה הכרחית, בה נקיים בירור מהי מטרות של עם ישראל, ומהו היעד הלאומי שאליה אנחנו שואפים להגיע. בפעולה השנייה ננסה להבין מדוע צריך אחדות בכלל ואחדות בעם ישראל בפרט.

מטרות היחידה:

- להבין שלכל דבר יש מטרה, ורק כשיש מטרה אפשר להתקדם.
- לקיים בירור מהי מטרות של עם ישראל.

מהלך היחידה:

- כדור (אופציונלי).

- כרטיסי 'נקודות ציון בתולדות עם ישראל' (נספח 1).

אלב א

מה המטרה? נשחק משחק שימחיש איך לכל דבר יש מטרה, החל ממטרה קטנה וטכנית, וכלה במטרת-על, כללית, מופשטת ורחוקה.

אפצ'י א - ארץ לוחים:

כל החניכים עומדים בטור (אם הקבוצה גדולה מומלץ להתחלק לשתי קבוצות וליצור תחרות). המדריך אומר לחניך הראשון שם של חפץ כלשהו, והחניך צריך לומר מה המטרה של אותו חפץ ורק אז להתחיל לרוץ. כשהוא חוזר, החניך הבא בתור צריך לומר מה המטרה של אותה מטרה שאמר החניך הראשון, וכך הלאה. ניתן לשחק שוב מספר פעמים. לדוגמה: עט-לכתוב-לזכור-לדייק-לחיות... (הערה: ייתכן שעדיף להעביר את המטרות בסוד, כדי למנוע מצב שהקבוצה עוזרת לראשון בתור).

אפצ'י ב - מסירות:

בדומה לאופציה הקודמת: כל החניכים עומדים במעגל, המדריך עומד עם כדור, מכריז שם של חפץ כלשהו ומוסר את הכדור לאחד החניכים. החניך שקיבל את הכדור צריך לומר מה המטרה של החפץ, ולמסור את הכדור לחניך אחר. החניך שקיבל אומר מה המטרה של אותה מטרה, ומוסר לחניך נוסף, וכך הלאה. כשמגיעים למטרת-על והמשחק נתקע אפשר להתחיל מחדש.

אלב ב

אחרי שהבנו שלכל דבר יש מטרה, בשלב זה נברר מה מטרתו של עם ישראל.

נציג לחניכים כרטיסים עם תחנות משמעותיות בהיסטוריה של עם ישראל [נספח 1], ונבקש מהם לסדר אותם לפי הסדר. לאחר שכל הכרטיסים הונחו, נכנס את החניכים במעגל סביב רצף הכרטיסים שנוצר. כעת, נוסף לסוף הרצף כרטיס ריק, ונקיים דיון בו יתבקשו החניכים להגדיר מהי התחנה הבאה שצריכה להיות כתובה על הכרטיס.

שימו לב: אין צורך להגיע לתשובה אחת 'נכונה' ומוסכמת. בפעולה זו המיקוד הוא על עצם הצורך במטרה. כמו כן, כדאי לחדד את הדיון - בחלק מהכרטיסים מופיעים מאורעות שפשוט "קרו", ולא נראה שהם נעשו באופן יזום. מהי התחנה הבאה אליה אנחנו רוצים לצעוד? לאן אנחנו מכוונים כעם את המשך דרכנו? מדוע דווקא לשם?

סיכום

כפי שראינו במשחק, לכל דבר בעולם יש מטרה. בפעולה הזאת עסקנו בבירור המטרה של עם ישראל, וניסינו להגדיר מה השלב הבא אליו אנחנו צועדים.

אחד הפילוסופים היווניים המפורסמים, קונפוציוס, אמר: "זה לא משנה כמה איטי אתה הולך, כל עוד אינך עוצר"; המשפט הזה מזכיר פתגם יהודי מוכר: "עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה". אנחנו צריכים לעצור ולשאל שאלה בסיסית: לאן מובילה אותה דרך ארוכה? העם היהודי, שהתחיל את מסעו בצאתו מארץ מצרים, צועד כבר למעלה משלושת אלפים שנה. אבל מה המטרה אליה הוא צועד?

הפעולה הראשונה, שפותחת את חודש ארגון, היא סוג של הקדמה לנושא המרכזי - אחדות ישראל. אבל זאת הקדמה חשובה: אם לא נבין מי זה עם ישראל ומהי מטרתו, אנחנו יכולים להתבלבל ולוותר על הערכים החשובים שלנו בשם האחדות.

נספחים:

נספח 1 - כתיסי נקודות ציון בתולדות עם ישראל:

ברית בין הבתרים, יציאת מצרים, מעמד הר סיני, כיבוש הארץ וחלוקת הנחלות, ממלכת ישראל, בהמ"ק הראשון, בהמ"ק השני, המכבים, יצירת התורה שבעל פה, תנועת החסידות, שיבת ציון, השואה, הקמת המדינה, מלחמת ששת הימים, גירוש גוש קטיף, הסכמי אברהם, רפורמה משפטית.

גוי אחד בארץ - שבוע ראשון (2)

מבוא למדריך:

"ישנו עם אחד מפוזר ומפורד" אומר המן הרשע לאחשוורוש כשהוא מסית אותו לפגוע ביהודים, ולא סתם: המן מבין שכשעם ישראל מפוזר ומפורד - אפשר לגבור עליו. כנגדו ניצבת אסתר שמצווה את מרדכי: "לך כנוס את כל היהודים", משום שרק כך אפשר לנצח. וכדי שלא נשכח, הם מתקנים לנו חג שלם שכל עניינו חיבור: משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים.

אז קבלת פה וורט לפורים (גזור ושמור!) שזה נחמד, אבל זה גם קשור מאוד לנושא שלנו השבוע: למה בכלל צריך אחדות? ואם נלך צעד אחד קדימה - האם הצורך באחדות בעם ישראל שונה מהצורך באחדות בכל עם, או בין השחקנים של אותה קבוצת כדורסל?

מטרות היחידה:

- להבין מה המטרה באחדות באופן כללי.
- לברר האם קיימת מטרה נוספת באחדות אצל עם ישראל.

מהלך היחידה:

פנכה

- כיסוי לעיניים.
- פאזל (או חבילת קלפים).
- דפים.

שלב א

נשחק מספר משחקים קצרים שבהם יצטרכו החניכים לעבוד יחד על מנת להצליח:

ישחק א - פאזל ציור

נכסה את העיניים של אחד החניכים, ונבקש ממנו להרכיב פאזל פשוט על פי ההנחיות של שאר חברי הקבוצה. אם הקבוצה גדולה, ניתן להתחלק למספר קבוצות ולהביא מספר פאזלים או פאזל אחד גדול (אם אין פאזל, ניתן לבקש מהחניך לסדר חבילת קלפים על פי סדר, או כל רעיון אחר).

ישחק ב - לחצות את פנכה

נגדיר שטח מסוים (ברוחב של כעשרה מטרים) שהוא יהיה 'הנהר'. על החניכים לחצות את הנהר, כששרשותם עומדים חמישה דפים, שרק עליהם ניתן לדרוך.

ישחק ג - ספלט ציבורי

כל החניכים עומדים אחד אחרי השני במעגל (כמו רכבת), ברגע שהמדריך אומר, עליהם להתיישב אחד על ברכיו של השני.

מקבל על עצמי לאהוב – שבוע שני (1)

מבוא למדריך:

אחדות בעם ישראל – איך עושים את זה?

אז לפני שאנחנו חושבים על לחלק סוכריות בקניון, לארגן מפגשי פנים אל פנים, או לתלות שלטים מחזקים בכניסה לעיר (וכל אלה הם רעיונות טובים!), בואו ננסה לחשוב רגע: איך בכלל זה אפשרי לאהוב את מי שכל כך רחוק ממני ומכל מה שאני מאמין בו?

באגרת תקנ"ה המפורסמת, משרטט הרב קוק זצ"ל את היחס אל יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות. בעזרת שני מונחים יסודיים - 'סגולת ישראל' ו'בחירה חופשית', הוא מגדיר: האהבה והשליכות מכוח הסגולה (שהיא טבעית ואיננה משתנה), והביקורת והדחייה מכוח הבחירה הרעה.

בשבוע הקרוב ננסה לגעת במתח הזה – להפנים שכל יהודי שייך לעם ישראל, והוא חלק בלתי נפרד לא משנה מה מעשיו (כמעט), ומהצד השני – להבין שמחובתנו להתנגד לכל בחירה רעה שלו, משום שהיא פוגעת בנו, ומונעת ממנו להשלים את המשימה המיוחדת של עם ישראל.

מטרות היחידה:

- להבין שכל יהודי שייך לעם ישראל, באופן טבעי וללא תלות במעשיו.

מהלך היחידה:

פכני

בריסטול בצורת לב, גזור לחתיכות כמו פאזל.

אלף א

נחלק לכל אחד כמה פיסות בריסטול, בלי לספר להם מה זה.

נשאל את החניכים כמה שאלות כלליות:

- האם יש לדעתכם מכנה משותף לכל היהודים בעולם?

מהו?

- מה קובע מיהו יהודי?

שימו לב: תפקידכם לנהל את הדיון – לנווט, להקשות, לבקש דוגמאות, להוסיף שאלות מכוונות נוספות, לדאוג שהשיח יהיה ענייני ומכבד, ושכולם משתתפים.

נספר לחניכים את אחד הסיפור 'הבריון הקדוש', הממחיש את עוצמתה של סגולת ישראל שנמצאת בכל יהודי, גם אלו שנראים רחוקים ביותר:

סיפור - *בריון הקדוש*

מכס רדליכט היה הבריון היהודי של קראקוב בסוף שנות השלושים (השוואה). מכס רדליכט כמעט מעולם לא נכנס לבית כנסת, לא הוא ולא חבריו, אבל ביום שני כב' בכסליו ת"ש, הרביעי לדצמבר 1939 הוא נכנס. יחידה של חיילים נאצים הכריחה אותו להכנס לבית הכנסת הישן ה'סטארה בוז'ניצה'.

הם לא פגשו בו במקרה, הם חיפשו דווקא אותו, דווקא כי הוא היה הבריון של קראקוב. הם קיבצו בבית הכנסת קבוצה של יהודים אדוקים שבית הכנסת הוא להם בית תפילה יום יומי, ועמם קבוצה של יהודים שאינם מבאי בית כנסת בדרך כלל. בידיהם המגואלות פתחו הם את ארון הקודש, הוציאו ספר תורה וציוו על כולם לעבור בשורה ולירוק על ספר התורה.

לא על המעיל, גם לא על הגרטל, אלא ישר על האותיות הקדושות, דיו על הקלף. אין לי יכולת להבין את ההנאה החייתית של הגרמנים הללו מלראות יהודי מושפל ככה. אי אפשר היה להתחמק. הרוק היה צריך להיות ברור על הקלף. יהודים עוברים בשורה מסודרת לקראת ארון הקודש, זהו מחזה מוכר מההקפות של שמחת תורה. אבל הקפות שכאלה, של חיות אדם נאצים, אוי מה היה לנו..

ברירה לא הייתה להם. האדוקים ואלו שאינם, הדתיים ואלו שקצת פחות, אחד אחד עברו היהודים וירקו בלב פצוע וכואב על ספר התורה, כולם פרט למכס רדליכט, מכס לא הסכים לירוק. הבריון של קראקוב עמד מול הנאצים ובראש מורם אמר: "דברים רבים עשיתי, אבל את זה לא אעשה". הם הרגו אותו ראשון, ואחריו את כל האחרים ואת בית הכנסת שרפו.

מכס רדליכט הוא הגיבור שלי בשמחת תורה. מכס רדליכט הוכיח בדם שספר התורה שייך לו לא פחות, ובשעת מבחן אף יותר, מאשר לכל יהודי אחר. הבריון הקדוש של קראקוב מביט לכולנו בלבן של העיניים ואומר בראש מורם: התורה שייכת לכולכם. לא משנה מה התואר שלכם בפי העם ומה מעשיכם ביום יום, התורה היא שלכם, הספר הזה הוא של כולנו.

(מעובד מתוך דף הפייסבוק 'קבוצת חובבי היסטוריה', מבוסס על קטע מהספר 'רשימת שיינלדר')

לאחר הסיפור נבקש מהחניכים להניח את פיסות הבריסטול שהם קיבלו, ולנסות להרכיב אותם למשהו אחד (שוב, בלי להגיד להם מה הוא).

סיכג

יש דברים שהם חיצוניים, כמו משקפיים או תואר שני במתמטיקה – יכול להיות שיש, יכול להיות שאין, אפשר להשיג ואפשר לאבד. יש דברים שהם טבעיים, מהותיים. אם אתה בן אדם – אתה בן אדם, אם אתה עץ – אתה עץ. אתה יכול להיות עץ גבוה, חזק, כהה, מוצלח – ויכול להיות שלא, אבל אתה תמיד תהיה עץ.

השייכות לעם ישראל היא מהסוג השני: זהות טבעית (כל מי שנולד לאם יהודיה), לא תלויה בבחירה, וממילא לא יכולה להתבטל לעולם. אפשר לטשטש אותה, לשכוח ממנה, לנסות להתעלם, אבל היא תמיד קיימת – גם במי שנראה הכי רחוק שיש. לדבר הזה אפשר לקרוא – 'סגולת ישראל'.

כמו בפאזל שיצרנו, בכל אחד קיימת חתיכה שהיא שייכות לדבר הגדול הזה שנקרא 'עם ישראל'. האדמו"ר הזקן מבטא את הענין הזה במשפט מיוחד בספר התניא (פרק לב): "נשמה אחת בגופים מחולקים". כמו ששמתם לב, הצורה שממנה הגיעו כל החתיכות היא לב – ולא סתם. השייכות לעם ישראל היא לא איזו פריווילגיה, או התנשאות. היא תפקיד מחייב: אנחנו הלב של העולם, וכדי שהלב יפעם בכל הכח – צריך שכל החתיכות ישתתפו.

נספחים:

מצורפות שאלות ותשובות עם הרב יהושע שפירא מהעלון 'קרוב אליך' בנושא אהבת ישראל, מומלץ לעיין בהם:

מה זה אמר אהבת חינוך?

ישנה אהבה לזולת מפני שהוא היטיב לי או לאחרים או מפני שהוא צדיק. זו אהבה שיש לה סיבה, "אהבה שתלויה בדבר". אהבת חינוך היא אהבה שאינה זקוקה להצדקה, ללא זיהוי תופעות חיוביות אצל הזולת, אלא מתוך משיכה פנימית לאישיות של הזולת או לציבור שאליו הוא שייך.

יתר על כן, אהבת חינוך נוגעת עד עצמיות הנשמה של כל יהודי. לכן, גם במקומות בהם יש שגויה מוצדקת מפני רשעות, אהבת החינוך לא מסתלקת אלא חודרת מבעד למעטה החיצוני השגויה, ודנה אותו כעניין משני וממילא שולי, שרק בחיצוניתו או נאלצים להתחשב בו. בפנימיותו או אהבים את כל ישראל, אפילו הרחוקים והרשעים ביותר, אהבה עצמית שאינה תלויה בדבר.

אף אחרים לאהב? לאיזה אהבה?

בחיצונית – על ידי התמקדות במעלותיו. אנחנו מרכיבים משקפיים שרואים בחברנו מתחרה שאנחנו חייבים להילחם בו כדי לשרוד. ראייה לדבר: כשאדם נפטר מן העולם, הסובבים אותו וגם אלה ששנאו אותו מתמלאים לפתע בחמלה, רחמים ואפילו אהבה כלפיו, מפני שכשאין תחרות כל מעלותיו מתבלטות באחת.

יש לנו, ברוך ה', את האפשרות לבחור להרפות מהמאבק על המעמד, לנקות את המשקפיים ולהביט על מעלותיו גם עתה. זו לא רק מצווה אלא בשורה לאיכות חיים עליונה, מפני שכשאדם מסתובב בין אנשים שהוא אוהב, הוא שמח וטוב לב.

בפנימיות – הידיעה שנשמה של כל יהודי, אפילו החוטא הכי גדול, חוצבה מתחת כסא הכבוד, ולא עוד אלא שנשמותינו הן נשמה אחת – סוללת את הדרך אל האהבה.

הפסיק אמר "אופיי ה' שני רי"ז" אז לפעמים אהבת חינוך יכולה להכשיל.

בודאי, אפשר להיכשל. אין מידה שאי אפשר להיכשל בה, שהרי מידה מציינת גבול, ואם עוברים את הגבול מקלקלים את המידה. גם האהבה יכולה להביא למקומות שאינם טובים, והיא נקראת 'אהבה נפולה'.

אלא שבכל תהליך תיקון צריך לבחון איזו מידה היא העיקרית לריפוי המצב. אף על פי שגם בתרופות יש סכנה גדולה כידוע, בשעת הצורך או משתמשים בהם למרות הסיכון. כשם ששנאת חינוך היתה הקלקול הגדול שהוביל אותנו לחורבן של אלפיים שנה, בדורנו עיקר הריפוי הוא אהבת חינוך, שמביאה לתופעות חיוביות, מדהימות ונשגבות.

ובכל זאת, בשוליים עלולות להיות לה גם תופעות שליליות שצריך בהן זהירות. ובודאי מי שכוונתו לשם שמיים יזהר גם בשוליים האלה – אבל "מן הזהירות שלא תרבה להיזהר" – עלינו להיזהר יותר שהחשש מתופעות זניחות לא יעקור את התרופה הנפלאה והאלוקית של דורנו.

מקבל על עצמי לאהוב – שבוע שני (2)

מבוא למדריך:

זכור, במבוא הקודם נפגשנו עם המושגים 'סגולה' ו'בחירה'. הפעולה האחרונה עסקה בעיקר בסגולה - דברנו על השייכות של כל יהודי לעם ישראל, ללא תלות במעשיו. בפעולה הקרובה נעסוק בבחירה - נברר מה צריך להיות היחס לבחירה השגויה או הרעה, לתופעה של יהודים שרחוקים מתורה ומצוות, ולפעמים אף פועלים כנגד.

מטרות היחידה:

- לברר מה היחס בין הסגולה לבחירה הרעה.
- להבין שהבחירה הרעה מונעת את השלמת המשימה הלאומית.

מהלך היחידה:

פכני

ביצים כמספר החניכים (למדריכים משקיענים - מומלץ להביא מצרכים להכנת חביתה/פנקייק מהביצים שנשארו).

אלב א

נחלק לכל אחד מהחניכים ביצה. נבקש מהחניכים לצייר מגן דוד על הביצה, ולכתוב תחתיו מילה אחת שמבטאת ערך יהודי. כעת, נבקש מהם לבצע מספר פעולות, כשהמטרה היא לשמור כל הזמן על הביצה בשלמותה. מי שלא הצליח - יוצא מהמשחק.

דוגמאות לפעילויות: תופסת, שני כלבים ועצם, שלושה מקלות, ועוד...

אלב ב

ניצור מסלול מכשולים באורך כעשרים מטר: לטפס מעל שולחן, ללכת לאורך פס צר, לקפוץ מעל שטח מסוים, ועוד כיד הדמיון הטובה עליכם... בפעם הראשונה החניכים ידרשו לחצות את המסלול ללא הגבלות. לאחר מכן, נוסיף בכל סבב מוגבלות מסוימת - פעם ללא ידיים, פעם בעצימת עיניים, פעם על רגל אחת ועוד.

נקרא לחניכים את הסיפור 'להתנהג כמו הקב"ה', המלמד על היחס ליהודים הרחוקים מתורה ומצוות:

פעם סיפר הרבי מליובאוויטש לחסידיו על מקרה שאירע לו קודם שהיה לאדמו"ר:

כידוע, לפעמים מגיעים לבית הכנסת יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות. כאלה שבאו מבית שומר תורה ומצוות והתרחקו וכאלה שנולדו בבית שאינו שומר תורה ומצוות. וכאשר אני פוגש אותם, אני תמיד חם ולבבי כלפיהם, מזמין אותם אליי מקרב ומחבק אותם. כמה מחסידי חב"ד המבוגרים פנו אליי ואמרו לי: אינך מתנהג כראוי, כי על ידי התנהגותך אתה נותן הכשר למעשיהם. להיפך, אמרו זקני החסידים, אתה צריך להיות קשוח כלפיהם, לנזוף בהם ולומר להם את האמת.

מכיוון שלא ידעתי אם אני צודק או שמא הם צודקים, הלכתי לרבי הרי"צ לשאול אותו, אם עליי לשנות את התנהגותי או להמשיך בדרכי. ענה לי הרבי: השם ברא עולם ובני אדם, ונתן להורים ילד, וההורים אוהבים את הילד מאוד, אהבה בלי גבולות, אהבה הממלאת את כל הלב, וכשמגיע עוד ילד ההורים אוהבים גם אותו אהבה אינסופית וכן הלאה, כך לכל הילדים נותנים ההורים אהבה ללא מעצורים.

והוסיף הרבי הרי"צ ואמר: ופעמים נולד ילד, לא עלינו ולא עליכם, עם איזה חיסרון בגוף, איזו מגבלה, איזה מום, איזה פגם באחד מאיבריו, ואז נוסף לאהבת ההורים המשותפת לכל אחד מהילדים, לבם של ההורים יוצא אל הילד החריג ברגישות מיוחדת, בחמלה יתירה שמגבירה ומעצימה את האהבה כלפיו. כך הקדוש ברוך הוא אוהב כל יהודי כמו אב רחמן האוהב את ילדיו, אהבה אין סופית ללא גבולות. וכאשר הקדוש ברוך הוא רואה שיש חיסרון ביהודי: שמפאת שאינו מניח תפילין יש חיסרון בידו או בנפשו, או מפאת שאינו לומד תורה, נוצר חיסרון בראשו, או שאינו רץ למצוה, דבר היוצר חיסרון ברגלו, או שאינו שומר טהרת משפחה וכו' וכו', דברים שיוצרים פגמים בגופו, יש לו לקדוש ברוך הוא אהבה עמוקה ומיוחדת כלפיו, לבו יוצא אליו. אני רוצה שתתנהג כמו הקדוש ברוך הוא.

סיכום

קבלנו מתנה יקרה – אנחנו שייכים לעם שה' הוא אלוקיו! כמו שראינו בפעולה הקודמת, השייכות הזו היא טבעית ותמידית. אבל השייכות הזו היא לא רק מתנה – היא גם עול, תפקיד חשוב עם הרבה אחריות. זכות, שכוללת לא מעט חובות. עבודת ה', לימוד תורה ושמירת המצוות, חיונית לתפקוד התקין של עם ישראל. בלי זה, עם ישראל הוא סוג של נכה.

כמו שראינו בשבוע שעבר, לעם ישראל יש תפקיד חשוב בעולם. ואם מתנהגים בחוסר זהירות עם המתנה שקבלנו - היא נשברת, וכשהיא נשברת אי אפשר להכין לא חביתה ולא פנקייק... הבחירה הרעה, היא כמו מוגבלות בגוף הגדול שנקרא עם ישראל. כשעם ישראל בלי יד או בלי רגל – הוא לא יכול לפעול בעולם ולהביא לתיקונו. כשיש בעיה בגוף – הולכים לרופא, כשיש בעיה בעם ישראל – אנחנו צריכים להיות הרופא!

מרבית שלום בעולם - שבוע שלישי (1)

מבוא למדריך:

בגמרא במסכת ברכות (דף נח) מופיעה ברכה מיוחדת הנאמרת בשעה שרואים המון רב: "תנו רבנן: הַרְוָא אוֹכְלוּסֵי יִשְׂרָאֵל, אוֹמְרִי: 'בְּרַחֲךָ ... חֲכָם הָרְזִים' - שְׂאִין דְּעָתָם דּוֹמָה זֶה לְזֶה, וְאִין פְּרָצוּפֵיהּ דּוֹמִים זֶה לְזֶה."

עד כה, ביררנו למה צריך בכלל אחדות (למלא את הייעוד), ואיך האחדות אפשרית (כולנו שייכים לעם ישראל). בשבוע הקרוב, נתעסק בשאלה הבאה - מהי האחדות שאותה אנחנו מבקשים? הסכמה מלאה בדעות וברצונות? האם האחדות משמעותה מחשבה אחת ורצון אחד, בסגנון המסור הקומוניסטי בבית המועצות?

האמת היא, שלהיות באחדות כשכולם מסכימים על הכל - זאת לא חכמה. אחדות אמיתית משמעותה: למרות השוני, (ואפילו מכוח השוני), אנחנו מכבדים, אוהבים, וחיים יחד. ביהדות יש אינספור דוגמאות לעניין הזה, אחת מהם אפשר לראות בברכה שהובאה לעיל: אם נתבונן בברכה נגלה שהמשמעות שלה היא - ברכה על השוני, שכן היהדות מאמינה בשוני, ובכוח שלו להביא ברכה והפריה. המשימה היא, אם כן, כביטוי המפורסם: 'אחדות ולא אחידות'.

מטרות היחידה:

- להבין שאחדות אמיתית לא סותרת שוני.
- לברר מהו המכנה המשותף שסביבו הכל מתאחד.

מהלך היחידה:

שאל א

נשחק את 'משחק המראה': המדריך יושב יחד עם החניכים במעגל, ומבצע תנועה מסוימת - מחיאת כף, ידיים על הראש, נפנוף לשלום ועוד. על החניכים לחקות את התנועה של המדריך, המתחלפת מדי כמה שניות.

סביר להניח שתוך מספר דקות החניכים ימצו את המשחק - זה הזמן לעבור למשחק הבא, 'משחק התיאטרון': נשארים במעגל, וכעת כל אחד מבצע תנועה מסוימת לבחירתו, והוא יכול להחליפה באחרת מתי שהוא רוצה.

נשאל את החניכים: מאיזה משחק הם נהנו יותר? מדוע? מה היתרון שבכל משחק? מה לדעתם היה חסר בכל משחק?

מר גריימס זעזע את נגני הלהקה כשהכריז על החלטתו. רטינות ומלמולים נשמעו מכיוונם, כשהם החליפו מבטים מבלבלים. המוזיקאים היו המומים ומאוכזבים מהשינוי הבלתי צפוי הזה.

להקת 'יוצרי המנגינות' היתה להקה ידועה בעיירה קטנה ושקטה. הם היו קבוצה של מוזיקאים מוכשרים שניגנו במגוון רחב של כלים, ויצרו מנגינות הרמוניות ששמחו את תושבי העיר והאזור כולו. הלהקה תמיד הפליאה ביצירותיה שנוגנו על שילוב הכלים הייחודי שלה, כאשר כל אחד מהם תרם לטימפוניה הקסומה שהפיקו. יום אחד הגיע לעיר מנצח חדש בשם מר גריימס. בניגוד למנצחים הקודמים שהיו בעלי הבנה עמוקה במוזיקה, למר גריימס לא היה רקע מוזיקלי כלשהו. הוא היה מבלבל ממערך הכלים בלהקה, ומבחינתו מדובר היה בבלאגן אחד גדול. הוא האמין שהמוזיקאים צריכים אחידות כדי להישמע טוב יותר. בחזרה הראשונה, מר גריימס פנה לחברי הלהקה ובישר להם: "מעתה והלאה כולם ינגנו באותו כלי - חצוצרה". הוא אהב את החצוצרה, משום שהייתה בעלת מראה בוהק והשמיעה צלילים חזקים במיוחד.

אבל 'יוצרי המנגינות' לא היו כאלה שמתייאשים בקלות. במקום למחות, הם רקמו תוכנית חכמה. הם החליטו ללמד את מר גריימס שיעור על היוכי שבגיוון, ועל ההבדל בין אחידות לאחדות. בשבוע שלאחר מכן, כשהחלה החזרה, החזיקו כולם חצוצרות. המנצח סימן להתחיל, והנגנים התחילו יחד לנגן את אותו התו בדיוק, פעם אחד פעם. הצליל היה לא נעים בעליל - ורחוק מאוד מהמוזיקה הקסומה שהם נהגו ליצור.

מר גריימס קימט את מצחו, והבין שהתוכנית שלו לא עובדת כמתוכנן. 'די! הוא צעק, מנסה לגבור על הרעש המחריד, "מה קורה? זה יותר גרוע מבעבר!". באותו רגע הרים הכנר את ידו. "סליחה, מר גריימס", הוא אמר, "אני יכול להסביר?" מר גריימס הנהן, מתוסכל מחוסר ההתקדמות. הכנר המשיך, "אתה מבין, כל כלי הוא כמו צבע ייחודי בציור. כשכולם מתאחדים, הם יוצרים יצירת מופת יפה. כמו שתווים שונים יוצרים הרמוניה בשיר, כלים שונים יוצרים אחדות בלהקה".

המוזיקאים האחרים הנהנו בהסכמה. 'כל אחד מאיתנו', אמר המתופף, 'מכיר את הכלי שלו היטב, ויודע כיצד לשלב אותו בנגינה של שאר חברי הלהקה'.

מר גריימס חייך. הוא הבין שאחדות אינה זהות מוחלטת, אלא שילוב הכישרונות והכוחות האישיים של כל אחד כדי ליצור משהו גדול יותר. מאותו יום ואילך, בהדרכתו ובשיתוף הפעולה של הנגנים, שוב מילאה הלהקה את העיירה בלחנים קסומים שנגעו בלבבות ורוממו את הרוחות.

סיכג

לפעמים, אחדות בעם ישראל נראית משימה בלתי אפשרית: לכל אחד יש דעה, ונראה שאנחנו לא מסכימים כמעט על כלום! האמת, שלא צריך ללכת רחוק לאחדות בעם ישראל – אפשר לדבר על אחדות בתוך השבט: זה רוצה פיצה, זה רוצה על האש, אחד רוצה לראות סרט, אחר רוצה לשחק כדורגל, חלק בעד להתחיל מאוחר וחלק רוצים לחזור הביתה...

כאן צריכה לבוא הבחנה חדה: אחדות היא לא תמימות דעים, הסכמה בכל תחום ורצון אחיד. אם זה המבוקש, אפשר פשוט להסתכל על המראה ולראות איך היא נראית ומתנהגת בדיוק בדיוק כמוני... כשכולם עושים את אותה התנועה, זה די משעמם. כמו במשל של הלהקה – כשכולם מנגנים על אותו הכלי את אותו התו – זאת ממש לא להקה!

מצד שני, מצב שבו כל אחד עושה מה שהוא רוצה הוא גם לא ממש יעיל. בהתחלה זה אולי נראה נחמד – כל אחד מבטא את עצמו, מין פלורליזם נחמד, אבל הדבר הזה יוצר בלאגן. המשחק השני, בו כל אחד עשה מה שהוא רוצה, היה לא פחות משעמם מהראשון. אם נחזור ללהקה – כדי שהצלילים השונים יופיעו כהרמוניה נעימה, חייבים שיתוף פעולה מלא, כמעט טלפתי, בין כל הנגנים ובניצוחו של המנצח.

ככה גם בשבט: קודם כל צריך מכנה משותף, רצון כללי שמאחד את כולם – זה יכול להיות גיבוש, הנאה, עשייה משמעותית ועוד. עכשיו כל אחד יתן את חלקו כדי שאפשר יהיה להגיע למטרה הזו. ומהשבט – בחזרה לעם ישראל: כולנו שייכים לעם, והשייכות הזאת משמעותה מטרה משותפת. הדרך להגשים את המטרה היא רק באחדות של כל הדעות, הרצונות והשאיפות של כולם.

מרבית שלום בעולם - שבוע שלישי (2)

מבוא למדריך:

בפעולה הקודמת הבנו את חשיבות הגיוון בקבוצה, וממילא הגדרנו מהי האחדות שאותה אנחנו מבקשים בעם ישראל. בפעולה הזאת נחדד את הצורך בזיהוי הייחודיות שלנו, וההופעה שלה בתוך הכלל.

מטרות היחידה:

1. להבין את החשיבות בהופעת האופי הייחודי של כל חלק בקבוצה בצורה מלאה.
2. לנסות לזהות מה הייחודיות שלנו כפרט בקבוצה, וכקבוצה בעם ישראל.

מהלך היחידה:

הכנה

- צלליות ותמונות [נספח 1]
- פתקי מקצועות [נספח 2]

שלב א

בעזרת שתי פעילויות קצרות, נבין את החיוניות של כל חלק במכלול:

פעילות ראשונה - צלליות:

נציג בפני החניכים את דפי הצלליות [נספח 1], ונבקש מהם לנחש מהו האובייקט המוצלל. לאחר הסבב, נראה לחניכים את התמונות המקוריות.

פעילות שנייה - מוצל קפוקי:

נחלק לכל חניך פתק ובו שמות של שני בעלי מקצוע [נספח 2], ונבקש מהם לקרוא אך לא להראות לאחרים. כעת נעמיד את החניכים במעגל, כשידי כל חניך מונחות על כתפי העומדים מימינו ומשמאלו, כך שיהיה באפשרותו להסמך עליהם ולהרים את רגליו מהרצפה. עכשיו נקריא את רשימת בעלי המקצוע, וכל חניך שבעל המקצוע מופיע אצלו בפתק ירים את רגליו מהרצפה. בעל המקצוע האחרון זהה אצל כולם (מבלי שהחניכים יודעים), כך שכולם מרימים את הרגלים בו זמנית, ונופלים...

שלב ב

על מנת להדגיש את חשיבות הייחודיות של כל אחד, נושיב את החניכים במעגל, ונקיים סבב בו כל חניך יציין איכות מסויימת (תכונה, כשרון, דעה, גוון מיוחד) שהיושב מימינו מוסיף לקבוצה, ובזכותה הקבוצה נמצאת במקום טוב יותר. [שימו לב: בסבבים מעין אלה יש נטיה לגלוש לציניות. מומלץ שהמדריך יתחיל את הסבב, ויתווה את הטון].

סיכג:

כפי שראינו בפעולה הקודמת, אין לנו עניין באחידות – מקהלה טובה היא מגוון קולות שפועלים ביחד, לשם מטרה משותפת. בפעולה הזו הדגשנו את חשיבות הייחודיות, וההבנה שלכל חלק במכלול יש תפקיד שרק הוא יכול למלא, ולכן עליו לעשות זאת על הצד הטוב ביותר. כדי לקבל תמונה מובנת, יש צורך שכל הצבעים יהיו קיימים וכל צבע יהיה במקומו. כדי לנהל חברה נורמלית, יש צורך שכל בעל מקצוע יהיה הוא – בצורה הטובה ביותר שהוא יכול להיות.

בסבב שערכנו בסוף, ניסינו להצביע על הייחודיות שקיימת בכל אחד ממנו, ובתרומה המיוחדת שלו לקבוצה. זאת משימה חשובה, לעצור מדי פעם ולשאול: מה הצבע שאני מוסיף לתמונה? האם אני ממלא את הנדרש ממני? האם אני בעל מקצוע טוב שעושה עבודתו נאמנה?

וכך גם בהקשר הרחב – אנחנו בתנועת אריאל, ובציבור הדתי לאומי, משתתפים בשיח הלאומי שמתעורר מחדש בימים אלו: האם אנחנו מעבירים את המסר הנכון? האם אנחנו מבינים את תפקידם של הקולות האחרים? האם אנחנו נאמנים לחזון ולייעוד?

נספחים:

נספח 1 - צלילים

		
		

נספח 2 - פתקים בעלי מקצוץ

מורה, רופא	עובד סוציאלי, רופא	מתכנת, רופא	נגר, רופא
קצין, רופא	קונידטור, רופא	אדריכל, רופא	טכנאי, רופא
מוכר, רופא	ספר, רופא	רב, רופא	מאבטח, רופא
אינסטלטור, רופא	מדען, רופא	יועץ מס, רופא	טייס, רופא

להרים את הדגל - שבוע רביעי (1)

מבוא למדריך:

בשבועות הקודמים נגענו בנושא האחדות מכיוונים שונים: הבנו את חשיבות האחדות ואת הנחיצות שלה על מנת למלא את המשימה המיוחדת של עם ישראל. בהמשך, ביררנו את השורש של אהבת ישראל, וראינו שכל יהודי שייך לעם, באופן טבעי ובלתי משתנה. בשבוע שעבר עסקנו בהגדרת האחדות המבוקשת, והסקנו שאחדות אמיתית תלויה דווקא בריבוי ובשוני, כשכל החלקים פועלים בשיתוף פעולה, בהדגשת הייחודיות, למען מטרה משותפת.

בשבוע הקרוב, החותם את החודש, ננסה לאסוף את הדברים יחד – כך שילוו אותנו הלאה, להמשך השנה ובכלל. בפעולה הנוכחית נקיים בירור מהי הייחודיות שלנו, ומהו הדגל אותו אנחנו מרימים בגאון.

מטרות היחידה:

- להבין מה התרומה הייחודית שלנו לעם, דרך היכרות עם חזון התנועה.

מהלך היחידה:

- חזון התנועה מחולק למשפטים [נספח 1]

דרך פעילות אתגרית ומהנה, של פיצוח חידות והשלמת משימות, נתחבר לערכי התנועה והדגל אותו היא מרימה.

לפניכם מספר חידות ומשימות, בהשלמת כל חידה ומשימה יקבלו החניכים משפט מחזון התנועה.

- חידה: א. מי חיבר את המנון התנועה? ב. כמה שנים התנועה קיימת? ג. מה משותף לשמות כל השבטים?

- משימה: סיפרו חמישים מצוות שונות שעשיתם היום.

- סבב: קיימו סבב, בו כל חניך יבחר דמות מוכפת ויתאר מה הוא לומד ממנה.

- חידה: א. כמה שנים חי הרב קוק? ב. כיצד נקראת הישיבה אותה הוא הקים? ג. איזה גוף ציבורי חשוב הוא ייסד?

- משימה: הציגו את הסיפור על המלך באמבטיית היין לשבט אחר [נספח 2].

- משימה: בעזרת נעליים ופריטי לבוש אחרים, צרו את סמל התנועה (לא צריך לכתוב אריאל).

נקריא את החזון השלם, ונקיים סבב שבו כל חניך יציין מה הנקודה / הערך אליה הוא הכי התחבר. בשבטים בוגרים ניתן לשאול האם היו משנים או מוסיפים נקודות נוספות לחזון.

סיכום:

בפעולה זו הכרנו מעט יותר את דרכנו ואת הדגל הייחודי אותו אנחנו מרימים. כמו במסדר, חשוב לשים לב לעמידה הזקופה והנפת הדגל כמו שצריך, ויחד עם זאת להתבונן לצדדים, לשאר הדגלים, ולראות איך צועדים בשיתוף פעולה, משום שרק כך המסדר הופך למרשים.

ההכרה של הערך המיוחד אותנו אנחנו מביאים לעם היא לא בידול או ניתוק. להיפך, אנחנו פועלים מתוך השייכות לעם ישראל, ומתוך רצון אמיתי לחבר את עם ישראל יחד לאביו שבשמיים. בהקשר הזה, מומלץ להקריא את המאמר הקצר 'שיטת אלקנה' של הרב אלי סדן [נספח 3].

נספח 1 - חלון התנ"ך

לגדל דור עובד השם הפועל להוספת קדושה,
לקיום תורה ומצוות בשלמות,
לעבודה עצמית, לחיי צניעות ולמעורבות חברתית
בדרכו של הראי"ה -
דור מנהיג פעיל ואכפתי
היוצר שינוי באומה הישראלית כדי לקדמה לבניין אריאל.

נספח 2 - המלך באהבה יין

במדינה אחת חי מלך, והמלך היה אהוב על כל נתיניו. יום אחד חלה המלך, ורופאיו לא הצליחו לרפאו. כל הרופאים שהגיעו אליו כבר אמרו נואש. יום אחד הגיע רופא אחד, ואמר שאם המלך ישכב כל יום ארבע שעות בבריכת יין, הוא יתרפא. החליטו יועצי המלך, שכל נתין בממלכה ישפוך לתוך הבריכה שבנו לשם כך כוס יין אחת, וכך תהיה למלך בריכת יין והוא יתרפא. עוד באותו היום הכריזו בכל רחבי הממלכה על ההחלטה, ועל כך שעוד באותו הלילה חייב כל אדם למלא את חלקו. אדם אחד, שיותר משאהב את מלכו חס על כספו, חשב לעצמו: 'אם כולם יביאו יין, ורק אני אביא מים, אף אחד לא ישים לב'. למחרת בבוקר קמו כל אנשי הממלכה והארמון וגילו להפתעתם הרבה כי כל הבריכה מלאה מים. הסתכלו האנשים זה על זה והבינו כי כולם חשבו ועשו אותו הדבר.

נספח 3 - שאלת אלקנה: זמן לקבץ ולחיות! / הרב אלי סגן

"אלקנה ואשתו, בניו ואחיותיו וכל קרוביו היה מעלה עמו לרגל, ובאים ולנים ברחובה של עיר, והייתה המדינה מרגשת והיו שואלין אותן להיכן תלכו? ואומרים לבית ה' שבשילה, שמשם תצא תורה ומצות, ואתם למה לא תבואו עמנו ונלך יחד? מיד ענייהם משגרות דמעות אומרים להם נלך עמכם? ואומרים להם הן, עד לשנה הבאה חמשה בתים, לשנה אחרת עשרה בתים, עד שהיו כלם עולים. ובדרך שהיה עולה שנה זו – לא היה עולה שנה אחרת, עד שהיו כולם עולים, אמר לו הקב"ה אלקנה! אתה הכרעת את ישראל לכף זכות, וחנתם במצות, וזכו רבים על ידך, אני אוציא בן ממך שיכריע את ישראל לכף זכות ויחנך אותם במצות, הא למדת שבשכר אלקנה שמואל".

הוא לא ארגן הפגנות, גם לא הטיף, ובודאי לא עשה מהפכות צבאיות או מהפכות אלימות מסוג אחר. אלא עשה דבר אחד – המכונה בטרמינולוגיה המודרנית "דוגמא אישית". הוא קבע לעצמו את היעד – לחבר את עם-ישראל למרכז היחידי המסוגל לחבר אליו את העם, דרך מקום השראת השכינה באומה. באותם ימים היה זה משכן שילה. המרכז הרוחני הוא גם מה שיכול להיות מרכז חברתי, ואלקנה רצה לחבר את עם-ישראל למשכן שילה.

לפני שאתה רוצה 'להחזיר בתשובה' את ההוא ממר"צ ומהשומר-הצעיר, קח לך קודם כל אנשים קרובים – "בניו ואחיותיו וכל קרוביו היה מעלה עמו לרגל". תחילה, מרכז סביבו את האנשים הקרובים אליו, ולא רק אלו הקרובים אליו ביולוגית, אלא קרובים במנטאליות, בשפה, על-מנת ללכת יחד. ואתה חבורה קטנה של אנשים אשר מבינים עניין ויודעים מה עליהם לעשות אותה הוא מטפח. הוא הולך וגדל ומצטרפים אליו כוחות נוספים. "והיו באים ולנים ברחובה של עיר והייתה מדינה מרגשת והיו שואלים אותם להיכן תלכו?"

לאדם בודד, בחור טוב ככל שיהיה, בעל הופעה מעניינת ככל שתהיה, לא מקדישים תשומת לב מיוחדת. אבל כשיש חבורה איכותית שהולכת ותופחת, הולכת וגדלה, זה כבר משהו! בעיצומה של תקופה מלאת סיבוכים, מופיע פתאום כוח, לא אדם בודד, כי אדם בודד איכותי נמצא בכל מקום, אלא חבורה שהולכת ועולה ויוצרת כבר תופעה "והייתה מדינה מרגשת והיו שואלים אותם להיכן תלכו?" והם משיבים מה שלהם הוא מובן מאליו: לבית ה' שבשילה שמשם תצא תורה ומצוות, והלוא אנחנו כולנו בני עם אחד, עם לב אחד, מוח אחד, בואו אתנו ונלך ביחד. אשרינו שזכינו להיות חלק מתהליך גדול כל-כך! חלק מהמקרבים את הגאולה! בואו נמשיך להתאחד ולהתגדל יחד, ובכוח החבורה, בעוז, נשפיע ונוסיף אור וטוב בעם-ישראל.

להרים את הדגל – שבוע רביעי (2)

מבוא למדריך:

אחרי ארבעה שבועות עמוסים, צביעת קירות, מורלים, פעולות, הכנות למופע, ציפורים, ועוד ועוד – הגענו לישורת האחרונה, קו הסיום.

אבל האמת היא, שעכשיו הגענו רק לקו הזינוק. עכשיו מתחילה העובדה האמיתית. חודש שלם נערכנו למסע: התגבשנו, בנינו את השבט, למדנו על אחדות ואהבת ישראל, קיימנו בירור אמיתי ומשמעותי מה דרכנו ומה יחסנו לדרכים המקבילות. עכשיו הגיע הזמן להתחיל ולצעוד. לפנינו שנה (וחיים שלמים), שבה נוכל לממש בפועל את כל המחשבות והדיבורים. נכון, זה לא יהיה העיסוק הבלעדי, אבל לפחות נהיה מודעים לחשיבות שלו ונשתדל לתת לו מקום כפי יכולתנו.

בשנה הקרובה תתכנס המליאה התנועתית, כמדי חמש שנים, ובה ידונו על יעדי התנועה לשנים הקרובות, בהתאם לאתגרים הנוכחיים. זאת הזדמנות מצוינת לחבר את החניכים למליאה, ולקיים 'מיני מליאה' בה נדון ברמתנו מהם היעדים שלנו, לאור הנושא החודשי ובכלל.

מטרות היחידה:

- לעורר ליישום המסרים מהחודש הנוכחי בשנה הקרובה.
- לקיים בירור פנימי מהם היעדים שבהם חשוב לנו להתעסק, ולחשוב על הדרך לקדם אותם.

מהלך היחידה:

פכנה

- חומרים לקמפיין: דפים, צבעים, וחומרי יצירה נוספים.
- פתקי ריקים להצבעה, וקלפי.
- למדריכים משקיענים – תפאורת מליאה (סטנדר לנואם, מקרופון וכד').

לג א

נחבר את החניכים למשמעות של שנת מליאה:

שנת מליאה מתרחשת אחת לחמש שנים, ובמהלכה מתכנסת המליאה התנועתית, המורכבת מחברי ההנהלה, דמויות חינוכיות ונציגים מכלל הסניפים. במליאה נידונים נושאים שונים, ובמרכזם הגדרת היעדים התנועתיים לשנים הקרובות, לאור האתגרים הרלוונטים בתקופתנו, וחשיבה על דרכי הקידום שלהם.

נכריז בפני החניכים על קיום 'מיני מליאה' משלנו: כל מספר חניכים יתחברו יחד לקבוצה (עדיפות לחמש קבוצות פחות או יותר), ויחשבו על הערך המרכזי אותו הם רוצים לקדם בשבט במהלך השנה הקרובה (כמובן, לא מדובר בעיסוק בלעדי אלא בעיסוק משמעותי שילווה את השבט).

על כל קבוצה להתעסק בשאלות הבאות:

- מהו הערך אותו חשוב לנו לקדם – מה הוא כולל? כיצד אנחנו מדמיינים אותו בשבט?
  - מדוע אנחנו חושבים שקידום הערך הוא משמעותי – מה המצב המצוי ומה היתרון במצב הרצוי?
  - כיצד אנחנו חושבים שניתן לקדם אותו?
- לאחר פרק זמן מוגדר לביורור האמירה הקבוצתית, נקדיש מספר דקות להפקת קמפיין – עיצוב סמל / דגל, סלוגן, המנון ועוד.

לב נ

מאילא:

נעמיד סטנדר וכד' שעליו יעמדו נציגי הקבוצות וישתפו את הקהל בערך אותו הם מייצגים, יסבירו את חשיבותו ואת הדרך לקדם אותו (שלוש דקות). שאר החניכים ישבו ויקשיבו, מומלץ לתת דקה לשאלות הקהל על מנת ליצור התעניינות וחיבור.

המבנה:

לאחר שכל קבוצה הציגה את היעד שלה, נעבור לשלב ההכרעה: כל חניך יקבל פתק הצבעה, בו הוא ידרג את הערכים שהופיעו לפי סדר העדיפות – מהגבוה לנמוך. מומלץ לכתוב על דף גדול את רשימת הערכים (לפי סדר הא"ב) על מנת למנוע בלבול. חניך שמסיים – מכניס לקלפי.

כעת ניתן לשחרר את החניכים למשחק קצר, ולעבור לספירה: סוכמים את המקומות שקבל כל ערך, והערך עם המספר הנמוך ביותר (כלומר שבעדיפות הגבוהה ביותר) הוא הנבחר. את התוצאה ניתן לגלות לחניכים מיד, וניתן להשאיר בסוד עד אחרי חודש ארגון, על מנת ליצור אווירת המשך ולקבל החלטות בנחת.

סיכום:

חודש ארגון הוא חודש סוחף ומלא בעשייה. עם זאת, צריך לזכור שהעשייה מגיעה על בסיס רחב יותר – של העמקה בתכנים של הנושא השנתי. המסע שעברנו החודש, של בירור וליבון נושא האחדות והאהבה בעם ישראל, הוא מסע חשוב תמיד ובפרט בימים אלה. האחריות והחובה שלנו היא לקחת את הדברים הלאה, ולא לאפשר להם לשקוע בין ערימות הגואש והתנועות של הריקוד. בעזרת ה' נעשה ונצליח!

מערך פעולות לשבטים

מאכל נחלה

ממלכת כהנים וגוי קדוש - שבוע ראשון (ג)

מבוא למדריך:

הנושא השנתי שלנו הוא 'אחדות ישראל'. על מנת שנוכל ליישם אחדות אמיתית, עלינו להבין קודם כל מהו הייעוד שלנו כעם, ומדוע נוכל למלא את ייעודנו רק כשנחיה ונפעל מתוך אחדות.

מטרות היחידה:

לחדד אצל החניכים את המטרה הכללית של עם ישראל, ולהבדיל בין אמצעים גשמיים לבין המהות האמיתית.

מהלך היחידה:

כסף

• כסף מדומה (אפשר מתוך מונופול וכד', או להכין בעצמכם).

• חפצים למכירה (אפשר להביא מהבית, אבל מומלץ לקנות חפצים קטנים ולתת במתנה לחניך שקנה).

• פתקי ערכים [נספח 1].

אלג א

נחלק לכל חניך סך מסוים של כסף מדומה, ונערוך באמצעותו מכירה פומבית של החפצים שהבאנו. לאחר מספר סבבים, כשלחלק מהחניכים מתחיל להיגמר הכסף, נותנים להם אפשרות להרוויח כסף באמצעות ויתור על אחד מהערכים המופיעים בכרטיסים [נספח 1], באופן הבא: החניך שרוצה להרוויח בחזרה כסף בוחר פתק, ועליו להסביר מדוע הערך הזה לא חשוב לו יותר. במידה והחניך הצליח לשכנע את החברים שלו (סביר להניח שלא, מאד מוזר למכור ערכים...) - הוא זוכה בעוד 001 שקלים. במידה והוא לא הצליח לשכנע - חוזרים בחזרה למשחק (ניתן לתת לו כסף בהתאם לשיקול דעתכם אם הוא הצליח לשכנע אתכם). אחרי שכמה חניכים ניסו את מזלם (וככל הנראה לא הצליחו...) נסיים את המשחק.

סיכג

עכשיו הגיע הזמן לדבר עם החניכים קצת על מה העניין של עם ישראל:

לכל הדברים בעולם יש משמעות. גם לדברים החומריים ביותר שקיימים יש משמעות אלוהית, כשהמשמעות מתקבלת מכוח המטרה והייעוד של אותו הדבר. את הערך של דבר מוחשי ניתן להעריך בכסף, אבל לעומת זאת את הערכים שמביאים משמעות לעולם - אין אפשרות להעריך בכסף.

תפקידנו כעם ישראל הוא לבשר לעולם את דבר ה' ואת הערכים שהוא מסר לנו. כל שאר הדברים שקיימים בעולם הם אמצעים בשביל להגיע אל המטרה הזו. זאת מטרה לא פשוטה בכלל, והדרך היחידה למלא אותה היא רק כשאנחנו עם אחד ומאוחד. בפעולה הזאת התחלנו לעסוק בקומת הבסיס - למה בכלל צריך אחדות, כאשר את הבירור מהי אותה אחדות ואיך מגיעים אליה נקיים בפעולות הבאות.

נספחים:

נספח 1 - פתקי זרכים

נאמנות, צדק, אמת, חכמה, אמונה, שבת, צניעות, אדיבות, ציונות, רחמנות, מצוות, נימוס (הוסיפו עוד משלכם...)

ממלכת כהנים וגוי קדוש - שבוע ראשון (2)

מבוא למדריך:

בפעולה הקודמת עסקנו בייעוד הלאומי שלנו, עם ישראל. בפעולה הזו אנחנו עוברים לברר את החשיבות שלנו כקבוצה שפועלת - כעם שפועל במציאות, ולא כיחידים.

מטרות היחידה:

להמחיש לחניכים את הכח שיש לקבוצה, ואת החשיבות והצורך לפעול יחד.

מהלך היחידה:

אלף א

נבחר את אחד החניכים, שישחק לבדו מול שאר החניכים משחק קבוצתי כלשהו (כדורגל, כדורסל, מחניים וכד'). החניך הבודד יפסיד מן הסתם נצחון מוחץ די מהר... נבחר מתנדב נוסף, ולאחר עוד סבב כזה נעבור לשלב השני.

אלף ב

כעת נבחר חניך אחר, ונטיל על שתי הקבוצות (החניך מול כל השאר) משימה: להמציא מורל שבטי לחודש ארגון, ואחרי זה לשיר אותו כל הקבוצה ביחד [ניתן גם להטיל עליהם משימה לעשות יחד הצגה, או כל משימה קבוצתית אחרת שלבד היא לא ממש אפשרית] גם כאן, הפער בין הקבוצות יהיה בולט לעין...

סיכום:

בפעולה הזאת חווינו את הפער בין ביצוע משימה כיחיד לביצוע משימה כקבוצה. כמו שראינו בפעולה הקודמת, יש לעם ישראל ייעוד, מטרה שלשמה הוא קיים ולאורה הוא פועל. ממילא, החשיבות של פעולה כעם ולא כיחידים ברורה: זאת הדרך היחידה להשפיע באמת! הפעילות שלנו כיחידים חשובה, אבל היא לא מממשת את מלוא היכולת שיש לנו כקבוצה שפועלת יחד.

יחד לב אל לב - שבוע שני (1)

מבוא למדריך:

בפעולות הקודמות ראינו את חשיבות האחדות בעם ישראל, ואת הכוח שנותנת לנו ההתנהלות כקבוצה מאוחדת על מנת למלא את ייעודנו. בפעולה הקרובה נתעסק בשאלה כיצד האחדות אפשרית, ואיך בכלל אפשר לאהוב כל יהודי - על ידי הכרות עם המושג 'סגולה', כלומר המכנה המשותף של עם ישראל שכל יהודי נולד איתו.

מטרות היחידה:

לקיים בירור מהו המכנה המשותף של כל היהודים ומה משמעותו.

מהלך היחידה:

כנייה

• חפיסת קלפים.

• פתקים שכתובה בראשם המילה 'יהודי' (כמספר החניכים).

• כלי כתיבה (ביום חול).

לב א

נשחק את המשחק 'מאפיה' בגרסה קצת פחות מוכרת, בעזרת חבילת קלפים [הוראות בנספח 1].

לב ב

לאחר סיום המשחק נשאיר את החניכים במעגל ונגיד שוב 'לילה טוב עיירה'. כעת נחלק להם מחדש פתקים שעליהם כתובה המילה 'יהודי', ונבקש מכל החניכים להרים את הפתקים.

ניתן מספר דקות לחשיבה, שבהן כל חניך יחשוב מה התפקיד שלו בתור יהודי. ביום חול, מומלץ לחלק כלי כתיבה ולתת לחניכים לכתוב את תשובותיהם בפתק. לאחר שהחניכים סיימו, נקיים סבב שבו כל אחד יגיד מה לדעתו התפקיד שלו בתור יהודי.

סיכום:

מי אני? ישנן הגדרות שאני מגדיר בעצמי, על ידי הבחירות שלי - היכן לגור, מה ללמוד, כיצד להתנהל. וישנן הגדרות טבעיות, שלא תלויות בי: אני בן אדם, שייך למשפחה מסוימת, צבע עיניים כזה או אחר.

במשחק קבלנו תפקידים שהוגדרו לנו שלא מבחירה - מאפיונר, שוטר, בן עיר. הבחירה שלנו הגיעה רק בשאלה כיצד אנחנו בוחרים להתנהל עם התפקיד שלנו, ובאיזו מידה להתמסר אליו. את הפתק 'יהודי' קבלנו כולנו בשעה שנולדנו לאמא יהודיה - ואף אחד לא שאל את רצוננו. הרצון שלנו יכול להכריע רק בדבר אחד (והוא דבר חשוב מאוד): האם אנחנו נאמנים לתפקיד שלנו, או שמא מועלים בו?

נספח 1 - הוראות המשחק "מאפיה קלפים"

הכנה: כל השחקנים יושבים במעגל, והמנחה מחלק קלפים שהוכנו מראש לפי מספר המשתתפים. הקלפים הם: נסיך (אחד), מלך (אחד), אס (אחד), וכל השאר הם קלפים מ-01 (אין חשיבות להבדל בין המספרים). אין להראות לשחקנים האחרים את הקלף. כל קלף מייצג דמות שונה: נסיך- מאפיה קטנה, מלך- מאפיה גדולה, אס- בלש, כל שאר הקלפים- אזרחים. במשחק תיערך 'מלחמה' בין המאפיות לאזרחים, כאשר האס - הבלש, נחשב גם הוא אזרח ונמנה עם האזרחים.

מהלך המשחק: השחקנים מניחים את הקלף בסמוך אליהם, וממלאים את הוראות המנחה. המנחה פותח: "כולם להוריד ראשים". "כעת, מאפיות להרים ראש" (המאפיות רואות אחת את השנייה, ובכך הן יודעות עם מי הן משחקות ומול מי הן משחקות. כמובן, יש לשמור על שקט וחשאיות) "מאפיות להוריד ראש". "מאפיה קטנה להרים יד, בלש להרים ראש" (הבלש רואה אותה מבלי שהיא רואה אותו, וזה ישמש בהמשך רמז לאזרחים) "מאפיה קטנה להוריד יד, בלש להוריד ראש". "כולם להרים ראשים".

שלב הקריינות הראשון נגמר, וכעת המשחק מתחיל: בכל סבב ניתן "להרוג" שני משתתפים. הראשון נהרג ברוב קולות לאחר עריכת דיון של המשתתפים, החושדים שהוא המאפיה. ההרג עצמו מתבצע על ידי לקיחת הקלף של השחקן והנחתו באמצע המעגל (בשלב זה עדיין לא חושפים את הקלף). השני נהרג ע"י המאפיות: המנחה מורה לכולם להוריד ראש, ומהמאפיות לבחור את מי הם בוחרים "להרוג". גם כאן, לוקחים את הקלף ומניחים במרכז המעגל. לאחר שכולם הרימו את הראשים, המנחה מערבב את שני הקלפים וחושף אותם – באופן שכלל המשתתפים לא יודעים מה שייך לכל אחד (כמובן, גם השחקנים שמהם נלקח הקלף שותקים).

כעת שוב חוזרים לדיון בין השחקנים והורגים על ידי רוב קולות, ולאחר מכן על ידי המאפיות, וכן הלאה.

המטרה: נצחון של האזרחים ייחשב רק כאשר הצליחו להרוג את שתי המאפיות במהלך המשחק, ואם אחת מהן נשארת עד סוף המשחק – ייחשבו המאפיות כמנצחות. שחקן שנהרג אינו צריך להוריד יותר את הראש עם כולם, אבל חלה עליו חובת השתיקה עד סוף המשחק.

יחד לב אל לב - שבוע שני (2)

מבוא למדריך:

בפעולה האחרונה עסקנו במושג סגולה, ודברנו על השייכות של כל יהודי לעם ישראל, ללא תלות במעשיו. בפעולה הקרובה נעסוק בבחירה - נברר מה צריך להיות היחס לבחירה השגויה או הרעה, לתופעה של יהודים שרחוקים מתורה ומצוות, ולפעמים אף פועלים כנגד. האם עלינו לאהוב אותם?

מטרות היחידה:

לשנות את המבט על אנשים מעם ישראל שנראה לנו שאינם מקיימים את דבר ה', ולהבחין בין האדם עצמו שהוא טוב, לבין מעשיו הרעים שצריך להוקיע.

מהלך היחידה:

כנייה

• תמונות של אובייקטים שונים [נספח 1, ניתן להביא תמונות משלכם].

לב א

נציג לחניכים את אחת מהתמונות [נספח 1]. בתמונה יש עצם מרכזי (לדוגמה זברה), על החניכים לענות על השאלה מה יש בתמונה, מבלי לומר את העצם המרכזי שנמצא בתמונה (בדוגמה שלנו - עליהם לציין כל דבר שנמצא בתמונה מבלי לומר זברה: עיניים, פסים, רגליים, שמיים וכו').

המשחק מתנהל באופן הבא: כל החניכים יושבים במעגל, והדף עובר ביניהם על פי הסדר. במידה ואחד החניכים מתעכב או אומר את המילה שאסור לומר (זברה) - החניך נפסל ויצא מהמשחק, חניך שענה תשובה שנאמרה במהלך המשחק - גם כן נפסל ויוצא מהמשחק. המשחק נמשך (ונעשה קשה ככל שעובר הזמן) עד שהחניך שנשאר אחרון מנצח.

בעקבות המשחק, נשוחח עם החניכים על אופן ההסתכלות שלנו על אנשים מעם ישראל:

כשאנחנו רואים אנשים מעם ישראל שאינם מקיימים תורה ומצוות, או אפילו חברים שלנו שעושים מעשה מסוים לא ראוי, אנחנו יכולים להסתכל בצורה נקודתית על המעשה ולהשליך ממנו על האדם עצמו, וממילא לראות את כל האדם באור שלילי! מצד שני, אנחנו חייבים תמיד לזכור שעומד מולנו יהודי שהוא אח שלנו, שאנחנו חייבים לאהוב אותו, ולפני המעשה הרע שהוא עשה, וגם אחריו, הוא נשאר אח שלנו.

כעת ניקח שוב את אחת התמונות מהמשחק ונשאל את החניכים: מה אתם רואים בתמונה? כל החניכים יענו 'זברה!' (אלא אם הם ניסו להתחכם...). עכשיו נקמט את התמונה ונזרוק אותה הצידה [אם הפעולה לא תתקיים בשבת - נקרע את התמונה או נקשקש עליה].

נערוך דיון עם החניכים:

- מה צריך להיות היחס למעשים הרעים שהאדם עושה?
- האם יש מעשים מסויימים שבהם כבר צריך להתייחס אל היהודי שעשה אותם אחרת? מהם? מדוע?

סיכום:

כפי שראינו, אפשר לבחור להתמקד על פרט אחד בתמונה, מעשה נקודתי, וממנו להסיק שהאדם שלפנינו כולו רע. עלינו לאמץ נקודת מבט שמסתכלת על המכלול האישיותי ועל ההקשר הכולל. בכך, נבחין כי עומד לפנינו יהודי – ייתכן וחוטא ובעל מעשים מקולקלים – אבל בכל זאת יהודי. כשזאת נקודת המבט, גם המאבק בתופעות הרעות ובמעשים המקולקלים נעשה בצורה הנכונה. עם זאת, צריך לדעת שישנם מעשים מסוימים ודעות מסוימות שפועלים במטרה לפגוע בעם ישראל והגשמת החזון הלאומי – ובהם עלינו להלחם בכל תוקף.

נספחים:

נספח 1 - גושמאות ארמוניות של אובייקטים שונים

יחד כולם קדושה - שבוע שלישי (ב)

מבוא למדריך:

אחדות היא מילה יפה, אבל האם זה אומר שבהכרח כולם צריכים לחשוב אותו דבר? מה כל אחד יכול ללמוד מהשני למרות שאנחנו שונים - בלי לוותר על העמדה והאמת שלנו?

מטרות היחידה:

להכיר בכך שיש אנשים בעם ישראל שחושבים אחרת מאיתנו, ואפשר לכבד אותם מבלי לפגוע במגמה הכללית.

מהלך היחידה:

א

נקריא לחניכים את הקטע 'משיח' של אמיר מויאל [ראה נספח 1].

ב

לאחר הקראת הקטע נקיים דיון על הסיפור ונחדד אצל החניכים את השאלות הבאות:

- בעם ישראל כיום יש הרבה דעות ואידיאולוגיות שנראות לנו כסותרות זו את זו. האם אנחנו מסוגלים כקבוצה בעם ישראל להכיל את החשיבות של שאר האידיאולוגיות שאחים שלנו דוגלים בהם? (לדוגמא - שוויון זה ערך חשוב, האם אנחנו מסוגלים לכבד את שזה ערך שהוא חשוב לחלק מעם ישראל? האם אנחנו מסוגלים להעריך את מה שהחרדים שמו לעצמם לדגל?).
- מה לדעתכם התפקיד של האידיאולוגיות האלה בעם ישראל (להתמקד בעיקר בטוב)?

סיכום:

בפעולה הזו התחלנו לעסוק במורכבות של האחדות: אחדות אמיתית איננה אחידות, אלא דווקא הופעת הייחודיות של כל קבוצה וכל כוח. כמו שראינו, מצב של חוסר אחדות עלול להוביל לכאוס ולבלבול, רחוק מאוד ממשיח ומגאולה. דווקא בימים אלו של חזרת עם ישראל לארצו, בשילוב של כל כך הרבה ציבורים וסגנונות - עלינו להבין איך אפשר לעמוד על דעתנו, ולראות את האיכויות שמביאות הדעות האחרות.

נספח 1 - נתיח/אחיר נתיח

המשיח נעמד בכניסה לירושלים ושאל לקרבו אוויר הרים צלול כיון. הראש שלו כאב אחרי שלאורך כל הדרך אלפי רכבים צפרו לו שיזוז לשוליים- והוא גם הספיק לחטוף דו"ח על שימוש בנתיב תחבורה ציבורית.

הסימנים הראשונים להגעתו של המשיח, היו עשרות דיווחים בווייז על מפגע בצד הדרך - ותמונות של תימהוני מזוקן שרוכב על חמור לבן. ירושלים, שכבר ראתה כל כך הרבה אנשים שהכריזו על עצמם כמשיח, הגיבה באופן די מנומנם ורק אתר חדשות אחד שלח כתב מפוהק שימתין לאיש עם הזקן הלבן מתחת לגשר המיתרים. מאחוריו נעמדו גם כמה סקרנים שלא היה להם משהו טוב יותר לעשות.

"בוקר טוב אדון משיח", אמר הכתב המנומנם בשעה שהמשיח הגיע סוף סוף לגשר המיתרים ולא הצליח להסתיר את הציניות. המשיח קצת התאכזב מהכמות הדלה של האנשים שהתגודדו מאחורי הכתב. בתוך תוכו הוא ציפה למשהו הרבה יותר מרשים- הוא זכר איך סגרו את ירושלים כשביידן הגיע לביקור לא מזמן.

"בוקר טוב עם ישראל היקר!" ענה המשיח ובחיוך צחור שיניים, ולא ידע ממש לאן להסתכל - ומה זה החפץ המוזר שמכוונים אליו, ואז הוסיף "הגיע זמן גאולתכם!". הכתב הירושלמי גלגל עיניים וחשב שהנה, הוא שוב שרף לעצמו שעה מהבוקר על עוד חולה נפש, אבל אז - נשמע פתאום רעש חזק שלא נשמע כמוהו מעולם. ברגע אחד, השמים התקדרו עננים, הכל נעשה חשוך, מסביב נשמעו צרחות - ורק המשיח המשיך לחייך והקרין רוגע מוחלט. בכמה מוקדים בירושלים אלפי בני אדם הוציאו את הניידים והחלו לצלם. הר הזיתים החל להיבקע לשניים, זרם של מים פרץ והציף את מנהרות הכותל. מבזקים מיוחדים בכל העולם החלו להופיע בזה אחר זה. מאות אנשים ברחבי ירושלים פתחו לייב טיקטוק, או העלו תמונות לסטורי עם האשטאג #משיח_בירושלים.

אלפי סטטוסים וציוצים שדנו בתופעה ניסו לטעון שמדובר בזיוף מתוחכם וחדשני שנועד לפרסם טכנולוגיה חדשה, בעוד אחרים טענו שמדובר בצירוף מקרים של צינור מים שהתפוצץ ותזוזה של לוחות טקטוניים. כמה חובבי קונספירציה טענו שהכול זה תוצאה של הנדסת האקלים שהממשלה מבצעת כבר שנים. אבל כשבית המקדש עטוף באש ירד מהשמים וריחף מעל הר הבית- לאיש כבר לא היה ספק. מאותו רגע, מאות אזרחים התגודדו סביב המשיח וניסו להשיג סלפי קדוש, והכתבים שכבר הספיקו להגיע בהמוניהם - נלחמו על הניסיון להשחיל שאלה למשיח.

"אני אשיב לכולכם", אמר המשיח וליטף ברוגע את זקנו הלבן "כן, אתה נערי" הוא הצביע לכיוונו של יאיר שרקי. שרקי הנרגש והמקצועי לא איבד את העשתונות ושאל: "למה בית המקדש ממשיך לרחף ולא יורד למטה?" המשיח היה מרוצה מהשאלה, בכל זאת, הוא שתל אותה במוחו של שרקי. הוא הישיר מבט למצלמה ואמר: "כל עוד לא ימונה כהן גדול, בית המקדש לא ירד למטה" ברשת' ו'קשת' הציעו מיד לצלם תוכנית ריאליטי חדשה בהנחיתו של אסי עזר, שתקבע מי יהיה הכהן הגדול הבא או לפחות לזרוק כמה כהנים על אי ושהשורד האחרון יהיה הכהן הגדול.

ראש הממשלה התקשר ליו"ר הכנסת שימנה בבהילות ועדה שתחליט, בכל הארץ אנשים התרגשו והחלו לרקוד באופן ספונטני משמחה, הרב אמנון יצחק לבש חולצה שכתוב עליה "אמרתי לכם" אבל אז, בשיא ההתרגשות- פוסט אחד בפייסבוק שינה את הכל. "למה דווקא כהן?" כתב ערן פרידמן מחולון "מדובר באפליה בלתי מתקבלת על הדעת. צריך לפתוח את התפקיד גם לישראלים ולויים!" הפוסט עלה מיד ב'סטטוסים מציצים' וב'צינור' וגרף עשרות אלפי לייקים ומאות שיתופים של הזדהות. במקביל, שרונה מרום-שטרית העלתה פוסט שקו המחשבה הפטריארכלי שהכהן הגדול חייב להיות דווקא גבר, הוא מיזוגני ושוביניסטי ואחרי שתפקיד המשיח כבר ניתן לגבר, צריכה להיות העדפה מתקנת ולמנות אישה לתפקיד. "דווקא אישה?" הדדה את המטר שלה גדי טסמה מחדרה "אם כבר מדברים על אפליה, אז ברור שהכהן הגדול צריך להיות אתיופי- מה גם שאחרי עשרות שנים בהן אנחנו חוטפים מהמטטרה, אנחנו מבינים הכי טוב בקורבנות!" מאות נהגים שהיו על איילון יצאו מיד מהכביש מחשש לחסימות מחאה.

נציגי המפלגות הסרוגות והמפלגות החרדיות צייצו בטוויטר שמכיוון שמדובר באירוע דתי- פשוט שהכהן הגדול צריך להיות חובש כיפה, אבל לא הצליחו להסכים האם סרוגה או שחורה. והאם הוא צריך להיות בוגר מרכז הרב או הר המור, ספרדי או אשכנזי, מכניסט או בוגר ישיבת הסדר, תלמיד כיסא רחמים או פוניבז'. מסביב למשיח החלו להתאסף הפגנות ענק. קבוצה אחת מחתה נגד העלאת מחירי הנדל"ן המטורפת שתתרחש כתוצאה מירידת בית המקדש ויוקר המחיה שצפוי לעלות, אחרים מחו על בחירתה של ירושלים, כרגיל, בלי להתחשב בפריפריה. מאות טבעונים מרחו דם מזויף על המדרכות והפגינו על מנהג הקורבנות שצפוי להתחדש, פעילי איכות הסביבה מחו נגד האש היוקדת שעוטפת את בית המקדש ופולטת גזי חממה לאטמוספירה, ונוער מרצ התנגד לקביעה שגואל העם היהודי חייב להיות דווקא יהודי.

המשטרה נאלצה להפריד בין מפגינים שהחלו לזרוק כיסאות אחד לכיוון השני, פחי אשפה ותחנות אוטובוס הוצתו, קללות איומות הוטחו בכל מי שהציע שהכהן הגדול יהיה מהמחנה שלו והמפלגות הדתיות איימו להפיל את הממשלה ולצאת לבחירות חוזרות.

המשיח הביט סביב. הוא עצם את העיניים בייאוש, הזיל דמעה, נקש באצבעו והחזיר את העולם כמה ימים אחורה. הוא חזר לשבת מתחת לכיסא הכבוד ואמר "כל שנה אותו דבר".

יחד כולם קדושה - שבוע שלישי (2)

מבוא למדריך:

בפעולה זו נמשיך ונחדד את מה שראינו בפעולה הקודמת: אחדות אינה פרושה טשטוש ובלבול, אלא היכולת של כולנו להיות שלמים בפני עצמנו, יחד עם הבנת האחר.

מטרות היחידה:

להבין את ההבדל בין אחדות לבין אחידות (לא 'האחר הוא אני', אלא 'ואהבת לרעך כמוך').

מהלך היחידה:

אלף א

נוציא את אחד מהחניכים החוצה. כעת, שאר חברי הקבוצה יחליפו זהויות - כל אחד 'יכנס לנעליים' של משתתף אחר. כעת החניך יכנס, ועל פי התשובות לשאלותיו ינסה לזהות מי מחליף את מי. [שימו לב - בקבוצות גדולות, מומלץ להחליף תפקידים בין 01/6 חניכים לכל היותר].

אסור לשאול שאלות עם פרטים מזהים מדי (כמו למשל: איך קוראים לך? מה הכתובת שלך?), השאלות צריכות להיות בסגנון אישיות (מה אתה חושב על...? מה אתה אוהב...?). המשתתף הראשון שנתגלה ע"י החניך שיצא, יוצא הוא מהחדר ומתחילים את המשחק מחדש.

אלף ב

כעת נשחק את אותו המשחק רק במקום לערבב את הזהויות בין המשתתפים, נחלק לכל אחד מהמשתתפים זהות של מישהו אחר מקבוצה, עדה או מגזר מסויים מעם ישראל (לדוג' - חרדי, מסורתי, טבעוני, נער גבעות, שמאלני, מזרחניק וכו'). ומטרת החניך היוצא היא לגלות את מי כל אחד מייצג.

סיכום:

'אחדות' אין פירושה שכולם צריכים להיות אותו דבר או שיש צורך להעתיק את זהותו של האחר ולטשטש את הזהות שלנו. לכל אחד יש את הזהות שלו שאיתה הוא צריך להיות שלם, בלי להתנצל. ובכל זאת, כדאי לדעת 'להכנס לנעליים' של האחר, להתחשב ברצונו ולנסות להבין אותו גם אם לא מסכימים איתו או שלא חולקים את אותה דרך חיים.

אני מאמין - שבוע רביעי (1)

מבוא למדריך:

לאחר שדברנו על ריבוי הדעות והקבוצות שיש בעם ישראל, ננסה לברר בעצמנו מה הדגל שאותו אנחנו מרימים.

מטרות היחידה:

להבין למי אנחנו שייכים, ואת מה אנחנו מייצגים.

מהלך היחידה:

פכפ

• אל-בד / נייר גדול

• גואש / טושי ארט-ליין

• עטים

• דפים

לב א

נחלק את החניכים לשלוש קבוצות (או יותר, ע"פ הצורך). הקבוצה שתצליח לעמוד במשימה על הצד הטוב ביותר תוכרז כמנצחת.

על כל קבוצה לבנות את הקבוצה, על פי המשימות שבנספח 1. נקדיש לכך 51 דקות (ניתן להוסיף / להוריד ע"פ הצורך).

לאחר שנגמר הזמן, נבקש מכל קבוצה להציג את עצמה: להסביר את הדגל, לומר את הסיסמא, ולשיר יחד את ההמנון הקבוצתי.

לב פ

בפועל לא נכריז על אף קבוצה כמנצחת, אלא נאחד את כל הקבוצות ביחד, ונציג להם את הקבוצה 'שלנו' תנועת אריאל (השתדלו להסביר את המהות שמאחורי הסמלים):

שם הקבוצה - תנועת אריאל.

דגל הקבוצה - דגל התנועה (ניתן להשיג מהקומונר... ואם לא - אוי ואבוי!).

סיסמא - תורת חיים בעוז.

המטרה - ליצור שינוי בעם ישראל כולו, ובפרט בחברה הציונית דתית. להוסיף קדושה בעם ישראל בכל תחומי החיים.

את הפעולה נסיים בהמנון התנועה שכל החניכים שרים יחד.

נספחים:

נספח 1 - הקמת הקבוצה

- שם הקבוצה- יש להמציא שם שייצג את הקבוצה ואת הערכים שלה.
- דגל הקבוצה (עם סמל הקבוצה במרכז הדגל) - יש ליצור אותו באמצעות החומרים שחולקו.
- סיסמא- סלוגן, משפט קצר וקליט שישימש כמוטו של הקבוצה, ויבטא את הערכים אותם היא מובילה.
- המנון- מורל קצר שהחניכים ימציאו בעצמם בשביל למתג את הקבוצה שלהם.

אני מאמין - שבוע רביעי (2)

מבוא למדריך:

זהו, הגענו לפעולה האחרונה, הפעולה שמסכמת את כל מה שעברנו והעברנו במהלך החודש. כעת, מוטלת עלינו האחריות לקחת את כל מה שלמדנו, הסקנו והפנמנו - ולהביא אותו לידי ביטוי ממשי בחיים עצמם, בשנה הקרובה ובכלל.

מטרות היחידה:

לצאת עם מסקנות מעשיות לפעילויות למהלך השנה.

מהלך היחידה:

פכפ

• שלטים 'מצוי' ו'רצוי' שהוכנו מראש.

שלב א

בקצה אחד של השטח נציב שלט אחד שכתוב עליו 'מצוי', ובמרחק של בערך 04 מטר נציב שלט אחר שכתוב עליו 'רצוי'.

נחלק את החניכים לשתי קבוצות, המשימה של הקבוצה הראשונה היא להעביר את החניכים בקבוצה השנייה מהשלט של ה'מצוי' לשלט של ה'רצוי', מבלי שהחניכים שמועברים יגעו ברצפה, בכמה שפחות זמן. במידה ואחד החניכים נגע ברצפה - כולם חוזרים לקו ההתחלה (מצוי).

לאחר שהחניכים סיימו להעביר, הקבוצות מתחלפות ואלה שהועברו עכשיו צריכים להעביר את הקבוצה השנייה (זכרו להחליף את השלטים של ה'רצוי' ו'מצוי', או להחזיר את כולם לקו ההתחלה...).

הקבוצה שהצליחה בפחות זמן תוכרז כמנצחת.

באופן טבעי, עם ישראל ששב לארצו אחרי אלפיים שנות גלות ממקומות שונים ומגוונים, מכיל בתוכו קבוצות שונות, המחזיקות בדעות ובהשקפות שונות. מידי פעם מתעוררות מחלוקות וויכוחים, וגם בתקופה הנוכחית נראה שהמצב לא במקום האידאלי.

אנחנו - בתור שבט, סניף, תנועה - יכולים להשפיע על המצב, במאמץ משותף ודרכים יצירתיות. הציעו רעיונות לפעילויות, פרויקטים, ודרכים אחרות אותם השבט יכול לקחת על עצמו במהלך השנה, בשביל לשפר את המצב.

[שימו לב לרשום / לזכור את דברי החניכים, ולאחר חודש ארגון להקדיש זמן לחשיבה כייצד ניתן ליישם את הדברים ולהמשיך את המהלך שהתחיל החודש גם בשנה הקרובה].

סיכום:

חודש ארגון הוא חודש סוּחף ומלא בעשייה. עם זאת, צריך לזכור שהעשייה מגיעה על בסיס רחב יותר - של העמקה בתכנים של הנושא השנתי. המסע שעברנו החודש, של בירור וליבון נושא האחדות והאהבה בעם ישראל, הוא מסע חשוב תמיד ובפרט בימים אלה. האחריות והחובה שלנו היא לקחת את הדברים הלאה, ולא לאפשר להם לשקוע בין ערימות הגואש והתנועות של הריקוד. בעזרת ה' נעשה ונצליח!

מערך פעולות

חב"ב

יחד כולם קדושה - שבוע ראשון

מבוא למדריך:

הסתכלתי עליו ומיד קלטתי. יש איזה משהו ביהודים באמריקה שמאפשר לזהות אותם בקלות. לא מדובר במשהו שאפשר להסביר כמו לבוש או צורת הליכה, זה פשוט מין מכלול כזה - שפשוט ברור שהוא יהודי... היסטתי אם לפנות אליו, אך סקרנותי גברה ושאלתי אותו: אתה יהודי? והוא השיב לי: כן, ומן חיוך דק פשט על שנינו.

בדרך ארצה תהיתי לעצמי מה קרה שם. מדוע מכגש עם בן אדם שאף פעם לא הכרתי וכנראה שלעולם לא אכיר, כל כך משמח אותי, רק בשל הועבדה שהוא יהודי? הבנתי שיש משהו מאחד בעצם היותנו עם אחד - העם היהודי. זוהי שייכות טבעית, לא בחירית, שפשוט מקרבת אותנו אחד לשני. והאחדות הזו באה עם משמעות: אנחנו עם ה', יש לנו אחריות.

רכז יקר! אנחנו עוסקים החודש בנושא 'אחדות בעם ישראל'. אך זו אינה אחדות וותרנית ורופסת, זוהי אחדות שבאה עם משמעות עמוקה - של הופעת דבר ה' בעולם. אחדות של "ממלכת כהנים וגוי קדוש", משום שרק כשאנו מתנהלים כממלכה מאוחדת ביכולתנו להיות אור לגויים. התפקיד שלנו הוא לחיות את זה ממש, לא כסיסמה!

בחוברת מופיעים מערכי פעולות בנושא החודשי, והיא בנויה במתכונת של פעולות שלישי ושבט, בארבעה שבועות. כמובן שאתה יכול להשתמש בה כרצונך - לקצר ולהאריך, להציץ בשבטים האחרים, להוסיף משלך - הכל כדי להעביר את המסר בצורה הטובה ביותר.

תן בראשו! יש לך עכשיו חודש לקחת את החב"ב בידיים ולהעיק אותם קדימה. החב"ב ועם ישראל כולו מאחורייך...

מטרות היחידה:

לברר ולחדד אצל חברי הקבוצה את תפקידו הייחודי של עמ"י, המתבטא בהפצת דבר ה' בעולם. פעולה זו היא מעין הקדמה לפעולה הבאה - עיסוק בקומת הבסיס של הזהות הישראלית והייעוד הלאומי, ומתוכה העיסוק בחשיבות האחדות כדי להופיע את אותו הייעוד.

מהלך היחידה:

פכני

- חבילת בלונים.
- דפים וכלי כתיבה.
- רשימת מאפיינים [נספח 1].

חלק ראשון - אור לאחיים

נחלק לכל אחד מחברי הקבוצה בלון (לא מנופח). כעת, אחד מהמשתתפים, שדאגנו לבקש ממנו לעשות כך מראש, ינפח את הבלון שלו ויזרוק אותו למרכז המעגל. באופן טבעי, כולם יחכו אותו – ינפחו ויזרקו לאמצע. (לפעולה שמתקיימת בשבת ניתן לחשוב על רעיון אחר, לדוגמה – לחלק דף וכולם מקמטים וזורקים לאמצע).

כעת נחלק לכל אחד דף ועט, ונבקש לצייר עיגול גדול במרכז הדף. נציג בפני הקבוצה את כרטיסיות המאפיינים [נספח 1], ונבקש מהמשתתפים לכתוב את המאפיינים בתוך העיגול, בסדר כזה כך שהמאפיין המרכזי והנוכח ביותר יהיה פנימי, והשולי יהיה חיצוני.

לאחר שחברי הקבוצה הציגו את המעגלים שלהם, נשאל: באיזו מידה הזהות היהודית מרכזית בחיינו? כיצד זה בא לידי ביטוי? מדוע זה כך?

נסכם את הדיון, ונגדיר: עם ישראל הוא אור לגויים, וככזה עליו להוות מודל לחיקוי בעצם חייו – עוד הרבה קודם להפצת תוכן ופעולות אקטיביות. כמו בדוגמה עם הבלון, יש פעולות שמכות גלים, בצורה טבעית וללא מחשבה. כמובן, שדבר זה שייך גם בתוך עם ישראל עצמו.

מומלץ לעשות מעין סקר רחוב סביב השאלה 'מהי זהות יהודית' – אפשר לצאת ממש לרחוב, ואפשר גם להתקשר למכרים, חברים, בני משפחה וכד' ולשמוע תשובות מגוונות לשאלה החשובה הזו. בקבוצה בוגרת, ניתן להקריא את השו"ת הקצר 'זהות יהודית' מאתר כיפה [נספח 2].

חלק שני - אחיות בצל ילפאל

לאור הבירור שערכנו בנוגע לזהות היהודית והגדרת המטרה הלאומית, ננסה להבין מה חשיבותה של האחדות בעם.

נקיים דיון סביב השאלות הבאות: האם הבנת חשיבות האחדות בעם השתנה לאור הבנת המטרה הלאומית? מהו השינוי? מדוע?

שמי? שמי אינו חשוב. מי אני? אני היהודי האחרון. השנה היא 4212, המקום הוא ה"naino\$htims etutitsnl" בווינגטון, ארה"ב. אני נמצא במוזיאון בתוך כלוב תצוגה, אנשים עוברים על פני השכם והערב, בוהים, מצביעים ולפעמים אפילו צוחקים. על הקירות המקיפים אותי מוצגת תערוכה המתארת את התרבות היהודית: תלית, ספר תורה ותשמישי קדושה.

יום יום, בזמן שאני יושב וצופה באנשים העוברים על פני, אני לא מפסיק לתהות כיצד 5.6 מיליון איש מבני עמי הושמדו לפני קצת יותר ממאה שנים. אבי וסבי נהגו לספר לי על הקהילות היהודיות במאות ה-91 וה-02: על הקהילות הגדולות בלוס אנג'לס, ניו-יורק, שיקגו ופיטסבורג, על הארגונים היהודיים הבינלאומיים כדוגמת בית הכנסת המאוחד, בני ברית, ועוד רבים אחרים. אני זוכר איך אבי סיפר לי בגאווה על הקהילה היהודית המצליחה כל כך בארה"ב. אני זוכר את הסיפורים על ארץ ששמה ישראל שהייתה ואיננה עוד. אני תוהה מה היו הסיבות ומהרהר באירועים, אולם אני עדיין מחפש תשובה. עם הזמן גיבשתי תאוריה מסתברת, איך יהודי ארה"ב והעולם נעלמו.

זה התחיל מהדברים הקטנים, ממשפחות יהודיות שהפסיקו להגיע לתפילות השבת, והמשיך בהורים שהפסיקו לשלוח את ילדיהם לבתי ספר יהודיים לשיעורי עברית וללימודי בר מצווה. בבתים אלה, נרות השבת לא הודלקו. סבא שלי סיפר לי שלמרות כל אלה הם נשארו "יהודים טובים": חלקם דיברו יידיש, הם הגיעו לתפילה ביום כיפור, וערכו סדר פסח מידי שנה. אצל חלקם היהדות הייתה בלב, ואצל חלקם היא סימלה את המסורת. למרות כל אלה אני לומד מספרי ההיסטוריה כי גם דברים אלה נעלמו עם הזמן. נוכחות בתפילת כל נדרי הפכה מכבוד לעול, קיום סדר פסח כהלכתו הפך משמחה גדולה למשימה מכבידה. מנהגי המסורת היהודית החלו להעלם, וזה לתפיסתי היה הצעד הראשון. נישואים מעורבים הפכו לעניין שגרת, הרב הפך ממורה לאיש עסקים וזרמים כמו אורתודוקסים, קונסרבטיבים ורפורמים נעלמו. אני זוכר שקראתי על רב בשם מרדכי רוזנברג שדרש שוויון מלא עבור הקהילה היהודית בחברה האמריקאית – ואכן במשך תקופה מסוימת היהודי זכה לשוויון מלא. עם השוויון הגיעה הדרישה לזנוח את המסורת הבדלנית, ויהודים הפסיקו לקבע מזוזות למשקופי בתיהם רק משום שעניין זה הפך אותם ל"שונים". יהודי שנשאל: "מהי דתך?" הכחיש בתוקף את יהדותו, או לא ענה כלל. הוא ראה את עצמו קודם כל כאמריקאי. יהדות חדשה התפתחה באמריקה – יהדות שאינה מאמינה. ואני שואל, איך ייתכן שתתקיים יהדות שאינה מאמינה? יהדות בהכרח צריכה יהודים, אבל בדיוק באותה מידה היהודים צריכים את היהדות. אף אחד משני גורמים אלה אינו יכול להתקיים בזכות עצמו. למה אנשים לא ראו את זה?

ואז, המכה הניצחת הגיעה. זה קרה בערך לפני חמישים שנה, ואני עדיין זוכר זאת, כאילו זה היה היום. המדינות הערביות סביב ארץ ישראל התחזקו והפכו לחסרות מנוחה, וכדרכם מאז ומעולם הם שאפו להשמיד את ישראל. לפני חמישים שנה הגיע הרגע בו הם החליטו לפעול. בעזרת שתי פצצות אטום הם השמידו שלושה חוצי מיליון ישראלים, ומדינת היהודים אשר כונתה בעבר "ארץ זבת חלב ודבש" הוכחדה. כאשר החדשות המזוועות נפוצו ברחבי העולם, היהודי בארה"ב נשאר אדיש והגיב: "באמת, מה יכולתי לעשות?" 001 שנה לפני כן אדם בגרמניה השמיד שישה מיליון יהודים, ואנשי העולם החופשי נשבעו שזוועה כזו לא תשכח ולא תחזור. הם הבטיחו שהם יתמכו בעם היהודי באשר הוא לעד. והנה, ערבובתם של יהודי ארה"ב לעם היושב בארץ ישראל נעלמה. ואני תוהה – עד כמה הזיכרון הקולקטיבי שלנו קצר?! כאשר יהודים איבדו את הגאווה שלהם, את הדת שלהם ואת המדינה שלהם, הם איבדו את עצמם.

אני היהודי האמריקאי האחרון, עוד עשרים שנה בערך גם אני אלך לעולמי, והיהדות לא תשוב להתהלך על פני כדור הארץ.

(מתוך אתר תנועת בני עקיבא)

סיכג:

מהי אחדות? אפשר להבין שאחדות היא בראש ובראשונה ויתור, טשטוש המבדיל והשונה, שלום שעושה לנו נעים. בחודש הקרוב נקיים בירור מהי האחדות האמיתית שאותה אנחנו מבקשים. אבל לפני כן עלינו לשאול: מדוע בכלל צריך אחדות?

השבוע הראשון עוסק בדיוק בשאלה הזו: מה תפקידה של האחדות? באופן טבעי, השאלה 'למה' מובילה לסיבה עמוקה ושורשית יותר, שאותה ניתן לכנות גם 'תכלית', 'מטרה' או 'ייעוד'. בפעולה הנוכחית, עסקנו בנסיון להגדיר את המטרה והיעוד של עם ישראל, כמעין הקדמה שתעזור לנו להבין לאן האחדות מכוונת אותנו.

בפעילות איתה פתחנו, ראינו את ההשפעה שיש לנו על סביבתנו, שכטבעה של השפעה איכותית היא נעשית באופן טבעי ופשוט, בעצם היותנו. הגדרנו, שזאת ההשפעה המבוקשת של עם ישראל – כמו לב שנותן חיים לכל הגוף כולו. זאת הזהות שלנו, ואסור לנו להתכחש אליה! בפעולה הבאה, נמשיך צעד אחד קדימה ונברר מה תקפידה של האחדות בדרך להגשמת המטרה הזו.

נספח 1 - רשימת מאפיינים

המשפחה, מדינת ישראל, מוסד הלימודים, הסניף /הגרעין, השכונה, היהדות, המגזר, העדה.

נספח 2 - זמנות יהודיות

אלה

שלום, רציתי לדעת מעין הגדרה לשאלה: על מה מבוססת הזהות שלנו, היהודית והישראלית? כמובן
זהות אישית של להעדיף משהו אחד על פני אחר.

קלימה

אקדים ואומר שלא לגמרי הבנתי את שאלתך, ולכן אם התשובה שלי אינה מה שחפשת בעצם, אתה
מוזמנת לכתוב שוב, אולי קצת יותר בפירוט, לי או לחברים מקשיבים בכלל.

הדבר הראשון שצריך לומר בקשר לזהות היהודית הוא שהיא אינה הזדהות. כלומר, אדם הוא יהודי
גם אם אינו מכיר בכך, אינו מזדהה עם עמו ועם תורתו, ואף רוצה להתנתק ממנה. אדם הוא יהודי אם
אמו יהודיה, ללא קשר למעשיו. (אמנם יש אופציה של גיור אבל כאן אני מדברת על הכלל הנורמלי
ולא על יחידי סגולה).

כמובן שיתרון האדם על שאר היצורים הוא תודעתו (שהיא, לדעת חלק מההוגים, ה"חלק אלוק
ממעל" שבו). ולכן, המצב היותר מתוקן הוא שהזהות שלו תהיה גם נקודת ההזדהות שלו. וכמו
שהסביר הרצ"ה זצ"ל על המשנה "חביב אדם שנברא בצלם, חיבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם",
שכונות המשפט היא שמעלה יתרה של הצלם היא לא רק היות האדם בצלם אלוקים אלא היות
האדם מודע לכך - שהעובדה הזו "נודעת לו".

אם כן, חזרנו לשאלה מהי הזהות היהודית. הזהות של העם היהודי הוא היותו העם הנבחר. נבחר
מתוך כל העמים להיות "עם סגולה", וכמו שמסביר רש"י, אוצר יקר. כלומר, עם ישראל הוא הבריאה
הקרובה ביותר לבורא, המבטאת ביותר את רצונו בעולם. במצב האידיאלי, הנורמלי, של עם השוכן
בארצו ושולט על עצמו, ומקיים את תורתו, הוא מהווה דוגמה של הישר והצדק, המוסר והקדושה,
ואחריו ילכו כל שאר העמים, "נכון יהיה הר בית ה' מכל ההרים...". יוצא שהזהות היהודית היא
בעיקר זהות לאומית, של גוי קדוש, ולא של יחידים מצויינים. וכמו שמסביר הרב קוק זצ"ל בספר
אורות, שיחידים צדיקים יש בכל עם אבל עם המתנהל על פי חוקים צדיקים וחי חיי קדושה בתור
עם – לזה מסוגל רק עמי" (ראה בהרחבה בחלק "אורות ישראל" על יתרון ישראל על האומות, הקשר
ביניהם, קשור היחידים לכלל והכלל לקב"ה וכו').

כמובן שאי אפשר לסיים את התשובה בלי להזכיר את תורת ישראל. אלא שצריך להבין שישראל
והתורה הם דבר אחד משני צדדים. התורה היא טבעם של ישראל והיא מתגלה דרך ישראל לכל
העולם. דבר זה נראה לעין ביותר בתושב"ע המופיעה על ידי עם ישראל, חכמיו ופוסקיו שבכל דור
ודור, והיא עיקר התורה שעמ"י מקיים ושומר. וכל זה הוא לכתחילה לגמרי, כמו שידוע שהתורה
שבכתב לא יכולה להיות מובנת כלל ללא התורה שבעל פה. ולכן התורה שבעל פה היא בעצם הדרך
בה הקב"ה רצה שהתורה תופיע בעולם – דרכנו. כל זה הוא לא כי אנחנו חכמים יותר או מבינים
יותר אלא כי התורה טבועה בנפשנו והיא אנחנו, ולכן יכולה להופיע בעולם הזה רק דרכנו. כמובן,
שהזהות היהודית השלמה, לפי זה, חייבת להיות מקושרת לחוקי חיייה ולהופיע את נשמתה – היא
היא תורת ישראל.

לא ידח ממנו נידח - שבוע שני

מבוא למדריך:

אחרי שהבנו עד כמה חשובה האחדות בעם, ואת הצורך לאהוב את כולם, ננסה להבין מהם הדברים שאותם עלינו לאהוב, מי האנשים אליהם אנחנו מחוברים, ומנגד - אילו תופעות ורעיונות אנחנו מגנים ושוללים כל לגיטימציה.

מטרות היחידה:

בפעולה זו נכיר בשייכות הבלתי מותנית של כל יהודי לעם ישראל מכוח הסגולה, כלומר המכנה המשותף הבסיסי שהוא הייעוד שלנו - להיות אור לגויים.

מהלך היחידה:

כנף

• קטע 'להיות יהודי'.

• דף עם המילה 'בחירי', דף עם המילה 'מולד'.

חלק ראשון

נקריא את הקטע 'להיות יהודי' [מומלץ לתת לחברי הקבוצה להקריא קטע כל אחד]:

להיות יהודי.

לחשוב שאתה שונה מאנשים אחרים, שאינם יהודים, אבל לכעוס אם מתברר שגם הם חושבים את זה עליך.

להגיד "בסך הכל ארבע-עשרה מיליון בכל העולם, מה זה ארבע-עשרה מיליון?" כדי שתוכל לספר על היהודי שפגשת בקמפ'טקה, במקום האחרון בעולם שבו אפשר היה לחשוב שתמצא יהודי. לעמוד בבית הקברות העתיק בפראג, מול קבר המהר"ל, ולקרוא אותיות עבריות חקוקות באבן. להרגיש לרגע שגם אתה קצת חקוק באבן.

להיות יהודי.

לדעת לאיזה שחקן קולנוע היה אבא יהודי ולהיות מופתע מכך שביל גייטס הוא לא. לומר "איינשטיין, פרויד ומרקס", למרות שמעולם לא קראת את איינשטיין, פרויד ומרקס. לחשוב שכל "קון" או "קיינ" בטח היה פעם כהן. לפגוש גוי פיקח ולהגיד עליו, "הוא יותר יהודי ממך". לספר שהיו לך במשפחה רבנים גדולים, למרות שאתה לא יודע מה בדיוק היה גדול בהם. לרשת מהסבא ספרי תלמוד כרוכים בעור חום, עם אותיות מוזהבות, לשים אותם על מדף ולהגיד לעצמך שפעם תקרא.

להיות יהודי.

לרצות תמיד להיות מישוהו אחר. לדעת שכל יהודי שתפגוש מרגיש אותו דבר כי זו תכונה יהודית. לדבר עם נהג מונית שרוצה להיות זמר, עם מלצר שיש לו רעיון לסטרט-אפ, עם עורך דין שאומר שפעם יכתוב ספר. להגיד, "בצרפת יש אנשים שהם מלצרים כל החיים, ואין להם בעיה עם זה". להרגיש שיש בעיה עם זה.

להיות יהודי.

לשמוע שמישהו צייר צלב קרס על קיר של בית כנסת בבוליביה, ולהרגיש שזה עניינך. לקרוא על כך שביפן מוכרים חוברות קומיקס אנטישמיות ולהגיד, "תחשוב, הם לא פגשו אף יהודי בחיים שלהם". להיעלב עד עמקי נשמתך כשמישהו אומר לך שהשוואה היא לא טיעון. רק אנחנו נחליט מתי השוואה מפסיקה להיות טיעון, ועוד לא הגיע הזמן. להיות יהודי.

לראות תמונה של בלוני גבוה ורזה ולהגיד לעצמך שיהודים לא נראים ככה. להיאבק תמיד בשלושה קילו, בשלושה ילדים ובשלושה חשבונות, יהודי מודאג שמתעורר בשלוש בבוקר בגלל משהו שמחר יראה טיפשי. לבקש סליחה באמצע ישיבה אם על צג הסולרי כתוב "אמא". להגיד "האמריקאים רואים את הילדים שלהם פעם בשנה", אבל לא באמת להבין איך אפשר. להודיע שהשנה לא תהיה בסדר פסח כי אתה טס ללונדון. לדחות את הטיסה ללונדון למוצאי החג. להיות יהודי.

להתלונן על הסרטים הארוכים שעושים בכל בר-מצווה, ואז לעשות על הילד שלך סרט של 22 דקות, כולל התמונה באמבטיה בגיל שנה. לשיר בהתלהבות "קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה", ולא לזכור בשום אופן איך נמשך השיר. לדעת את הניגון של "ברכו את ה' המבורך" גם שלושים שנה אחרי. לעמוד בתפילה ביום הכיפורים ולשאל את עצמך מתי השופר. להיכנס לבית-כנסת בארץ זרה ולראות יהודים יושבים ליד שולחן עץ וקוראים עברית. לגשת אליהם ולהגיד "שלום ליהודי" כי למרות שאתם לא מכירים, אתם מכירים. להיות יהודי.

להחזיק כיפה בתא הכפפות, למקרה שתיפול עליך איזו לוויה. להגיד לאורח מחול, "יד ושם, מנהרות הכותל ואתה מוכרח לראות את המוזיאון החדש". לחשוב בסתר ליבך שאנשים עם זקנים לבנים הם יותר חכמים. לאהוב את רעך כמון כי אתה לא טובל את עצמך. להעביר את הספה של אחותך על הגג של האוטו ולומר לגיס שלך, "מה קרה לך, משפחה". להיות יהודי.

לדעת שהדבר הכי חשוב בחיים זה משפחה, והדבר הכי חשוב במשפחה הוא מה אוכלים. להכין "קציצות של סבתא ציפורה" עשר שנים אחרי שהיא נפטרה. להגיד לאמא שלך, "את מוכרחה לפתוח מסעדה". לעשות ארוחה משפחתית בערב החג, מנגל בצהריים של החג, ארוחת ערב במוצאי החג, ובאמצע לטעום מהעוגה כי יהודים לא עומדים בפני שמרים. להיות יהודי.

לדבר יותר מדי על הילדים, יותר מדי על כסף, יותר מדי על עבודה, יותר מדי על זה שאנחנו מדברים יותר מדי. לחשוש תמיד שמרמים אותך מפני שלכל יהודי יש דוד ראובן שפעם הפסיד הכל. להתנגע לעיירה שמעולם לא ביקרת בה, ולבית שלא תחזור אליו. לדעת שלפעמים זה נגמר רע. לא להבין יהודים שחזרו לגרמניה אחרי המלחמה, אבל לחשוב שבאמריקה כבר היית בטח מיליונר. לצלצל לקרוב משפחה באמריקה שהפך למיליונר ולשאל אם הילד יוכל לישון אצלו. להיות יהודי.

להיות שייך למשהו. משהו עמוק, ניצחי, גדול מאתנו. לדעת שלשייכות יש מחיר. כבר ניסו לשרוף אותי, להרוג אותי, לגרש אותי, להמיר את דתי, אבל עובדה שאני עדיין כאן. כי אני יהודי מארץ ישראל, אצן גאה במירוץ השליחים הארוך בהיסטוריה, חבר במועדון המובחר ביותר בעולם. (להיות יהודי / יאיר לפיד)

לאחר סיום הקטע נשאל שאלה פתוחה: מה הופך אותנו לכל כך קשורים אחד לשני? מהו הדבר שמחבר אותנו לעם אחד?

חלק שני

נמקם את הדפים 'בחירי' ו'מולד' בשני קצוות החדר, אחד מול השני. כעת נבקש מהקבוצה לעמוד, ונציג להם את הסקאלה (רצף) שנוצרה – בקצה האחד תלוי בבחירתנו, בקצה השני מולד וטבעי. על חברי הקבוצה למקם את עצמם על הרצף, ביחס לכל הגדרה אותה מקריא המנחה:

- אני בן של ההורים שלי.
- אני מקיים את כל המצוות.
- אני חבר של כל השבט.
- אני בקשר טוב ממש עם כל המשפחה שלי.
- אני יהודי.
- אני דתי.
- אני מהול.
- אני בן ולא בת.
- היה לי בר מצווה.
- אני שמח בדרך כלל.
- יש לי אף אחד.
- אני מניח תפילין.
- אני מאמין במדינה.
- אני שייך למדינה.
- יש לי 2 עיניים.
- אני שייך לעדה שלי.
- אני אוהב את העדה שלי.
- אני בגיל של חב"ב.

סיכג:

כפי שראינו בפעילות, יש מאפיינים שאינם בבחירתי אלא טבועים בי באופן מולד – החל מהגנים וכלה בשיוך העדתי. מאפיינים אלו הם חלק ממכלול האישיות שלי, והם מרכיבים את מי שאני.

כך גם היהדות: הזהות היהודית נקבעת באופן טבעי – כל אדם שנולד לאם יהודיה הוא יהודי, ללא תלות במעשיו או במחשבותיו. בדיוק כפי שאיני בוחר לאיזו משפחה להיוולד, כך אין לי בחירה בהשתייכות למשפחת עם ישראל. המשמעות של ההשתייכות הלאומית היא גם שייכות בייעוד והמטרה, שייכות שפשוט מוטבעת בנו. אפשר להתכחש לכך ואפילו לפעול באופן הנוגד לה ומונע את הגשמתה – על היחס לבחירה כזו נדבר בפעולה הבאה.

שימו לב: העיסוק בשאלת הזהות והשייכות הטבעית רלוונטית מאוד בדורנו, בו נשמעים קולות של פירוק מרכיבי הזהות, ואפילו הבסיסיים ביותר, כמין האדם. יש כאן הזדמנות מעולה לגעת בנושא הזה ולהשמיע את דעת התורה, אך יש לעשות זאת בצורה נכונה, ולזכור שאין זה הנושא המרכזי אליו אנחנו מכוונים בפעולה זו.

שונה ממך, אבל כמוך - שבוע שלישי

מבוא למדריך:

בפעולה זו נברר מהי האחדות המבוקשת - הכרת הצורך בהופעת הייחודיות של כל תנועה ורעיון, כשהם מחוברים לכלל האומה ולרעיון שלה, כדי להגיע לשלום אמיתי שמוסיף שלמות בעולם.

מטרות היחידה:

1. להכיר בקיומו של השוני בין אנשים וקבוצות.
2. להבין שאחידות פוגעת גם בקבוצה ולא רק ביחיד.

מהלך היחידה:

פכפך

כהכנה לפעולה בקשו מחברי הקבוצה לברר אילו מנהגים מיוחדים שעוברים מדור לדור קיימים במשפחה שלהם. אפשר לבקש גם להביא דבר מה שקשור לאותה מסורת (מאכל מיוחד, חפץ, לצלם מישור מהמשפחה מספר על המנהג, על השיר או על הסיפור שעובר במשפחה).

דפים שכתובים עליהם המושגים 'כור היתוך' ו'רב תרבותיות'.

הצעה לתפאורה: סדרו את הסניף עם שולחנות שעליהם סמלי מנהגים, תלבושות, מאכלים ועוד, שהגיעו לארץ מארצות שונות.

אלף א

נשב במעגל, וכל אחד מחברי הקבוצה יספר על המנהג המיוחד למשפחתו.

לאחר מכן נשאל את הקבוצה: האם המנהגים שציינתם הם מסורת חשובה במשפחה שלכם? האם אתם מרגישים שהם ייחודיים לכם?

כעת נניח על הרצפה את הדפים עם המושגים 'כור היתוך' ו'רב תרבותיות', ונבקש מחברי הקבוצה להסתכל על כל אחד מהם.

נקריא את הקטע 'אני גלגל' (יוסף טרומפלדור):

"חסר גלגל? – אני הגלגל. חסרים מסמר, בורג, גלגל תנופה? קחו אותי. צריך לחפור אדמה? אני חופר. צריך לירות? אני חייל. משטרה? רופא? עורכי דין? מורים? שואבי מים? בבקשה, אני עושה את הכל. אין לי פרצוף, אין פסיכולוגיה, אין רגשות, אין לי אפילו שם: אני – האידיאה הטהורה של שירות, מוכן לכל, אינני קשור בשום דבר; אני יודע רק ציווי אחד: 'לבנות'.

נסביר שבהקמת המדינה היו שתי גישות נפוצות ביחס לעולים מכל רחבי העולם: 'כור היתוך' או 'רב תרבותיות'. הגישה הרווחת אז היתה שעל מנת להקים מדינה מוצלחת, אין שום מקום לביטי עצמי אלא 'ציווי אחד בלבד, לבנות' – 'חסר גלגל אני גלגל'. לכן גם היחס לעולים היה כך: ליצור את 'הצבר' האורגניל והאידיאליסט.

בקשו מחברי הקבוצה לשתף את דעותיהם בעניין, בעזרת השאלות המנחות הבאות:

- מה דעתכם על הקטע?
- האם גישה זו רלוונטית בימינו?
- האם יש תועלת בכך שכל אחד יעשה מה שצריך, ולא את מה שתואם את יכולותיו ורצונותיו?

לב נ

נספר את 'סיפור התירס':

במקום רחוק, בצפון של הצפון, שבו כל המים מתחילים אט-אט להפוך לקרחוני ענק, חיו בשלווה אנשים קטנים ופשוטים שלא מכבר זכו, או לפחות כך חשבו, להגשים את חלומם! אותם אנשים קטנים באותו מקום רחוק לא ידעו שלווה בחייהם, ואת כל מרצם, כוחם ומשאביהם השקיעו בדבר אחד ומיוחד: העיסוק המשותף והמאוחד של גידול התירס בקרקע הקשה והבוגדנית של הקוטב הצפוני.

כל אותם אנשים היו מומחים גדולים בענייני גידול התירס והיו בקיאים בפרטי פרטים של הרכב הדגן ומוכשרים בכל תנאי גידולו. לא היו כמותם מעולם! את הכפר הקימו לא מזמן, לאחר שבחרו, בקפידה כמובן, כל איש, אישה, נער, נערה ואף ילדים. הם לא חסכו במבחנים ודרשו ידע עצום בגידולים מורכבים של תירס.

את ההתיישבות הקימו די ברישול, מאחר שבתים של ממש לא היה מי שיבנה להם. ביום המחרת מייד פצחו בשריקת צהלה ופיצוזו לכיוון המטעים. הגידולים, כפי הצפוי, נקלטו כראוי, והפירות הראשונים היו תאוה לעיניים ממש! התירס היה כמובן המאכל העיקרי שלהם, ויש לציין שגם היה היחיד. אך הם לא התלוננו, חלילה, כך רצו. כל מה שהתאוו לו היה: גרעיני תירס לפיצוח, קלחי תירס לכרסום, רסק תירס למריחה ואף מיץ תירס לרוויה...

ואז, אחרי כמה שבועות של חיים בצל התירס, חטף אחד הנערים דלקת ריאות חריפה ומייד הושעה מעבודתו, אך יותר מכך לא יכלו האנשים האומללים לעשות, הרי איזה רופא ימצא בין כל מגדלי התירס הדגולים! וכשלקתה אישה אחת בהרעלת קיבה (כן, מתירס) לא היה מי שיגלה להם שאם אתה מגדל תירס ואפילו מומחה, לעולם לעולם לא תוכל להיות מרפא!

בבוא הזמן, כשהיו צריכים משהו שיתקן את התאורה או את הקיר הנופל או את האינסטלציה, גילו שבין כל מגדלי התירס המהוללים לא היו ולו איש תחזוקה אחד. לילדים לא נמצא מלמד או מורה, לתינוקות לא הייתה מטפלת או גננת. לאט-לאט איבדו התושבים את כל נכסיהם, כי את התירס לא היה אפשר לייצא, והרי למכור תירס, גם את הזן הנדיר ביותר, לא היה שווה ויותר נכון – לא היה למי!

את כפר מגדלי התירס אף אחד לא הכיר, והסיפור הזה לא מרטיטים בהכרזה מפוארת על הקמתה של עוד עיר, כי כפר מגדלי התירס נשאר כפר ללא שום מגדלים, שאת כל מרצם השקיעו לריק ולבסוף שקעו בייאוש ובלי הרבה הישגים.

לגדל תירס זה עסק נחמד מאוד, אבל אם אין גם רופא, מורה, נגר, סנדלר, חשמלאי, עורך דין, גנן, מפקח או סתם אדם שצריך מאוד תירס – הסוף יכול להיות ממש מר!!!

שאלות לדיון:

- מדוע הכפר בסיפור לא הצליח?
- האם נכון לחיות בחברה שכולם בה מתנהגים אותו הדבר?
- מה היתרונות בכך ומה החסרונות?
- נשאל אם כן מה היחס שלנו לחרדים וחילונים ואיך נחיה ביחד באחדות אמיתית?

סיכום:

בפעולה הזו הבנו שיש שתי גישות לקליטת עלייה; הגישה האחת היא הטמעה: כל אחד צריך לוותר על המנהגים שלו ולהתאים את עצמו לדמות ה'צבר'. הגישה האחרת היא רב-תרבותיות: כל אחד ישמור על מנהגיו המקוריים בלי להפחית מהציונות שלו.

גילינו בפעולה שלכל אחד מאיתנו יש מנהגים שונים וכל אחת מהמשפחות שלנו הגיעה מרקע שונה, אך לבסוף אנחנו יחד באותו השבט, יש בינינו הרבה במשותף, כולנו חיים בארץ ישראל ושייכים לתרבות הישראלית, הלאומית, האלוקית.

עכשיו התור לאהבה - שבוע רביעי

מבוא למדריך:

בפעולה זו נברר מה המשמעות של כל זה לגבינו: מהו הדגל הייחודי אותו אנחנו מרימים? מה היחס שלנו לשאר הדגלים? הבירור חשוב וצריך להתקיים ברמה האישית, השבטית, הסניפית, והתנועתית.

מטרות היחידה:

להבין מה הדגל הייחודי שלנו ומה היחס לדגלים האחרים.

מהלך היחידה:

פכני

• פתקים וכלי כתיבה.

אלף א

נקיים סבב שבו כל אחד ינסה להסביר מדוע הישיבה שבה הוא לומד היא הכי טובה מבחינתו, ומה הייחודיות שלה.

כעת נשאל: האם למרות שכל אחד בטוח שהישיבה שלו היא הכי טובה, האם זה טוב שיש עוד ישיבות בסגנונות שונים? מה היתרונות? מה החסרונות? (כאן המקום להציף באופן בוגר ואמיתי את אותה השאלה ברמה המגזרית: מה היחס לתנועות נוער אחרות? למגזרים אחרים? לגישות שונות בשאלות רלוונטיות נוספות?)

נסכם את הדיון בכך שישנה חשיבות רבה לגיוון ולרוחב האפשרויות, אך תמיד צריך לזכור את התשתית שבה משובץ הפסיפס: חיבור ומחויבות למגמה הלאומית של עם ישראל.

אלף ב

נשאל את חברי הקבוצה: מה יקרה אילו נהיה ליד סניף אחר מהתנועה, אבל ממול יהיו כמה סניפים מתנועת נוער אחרת (ברור שכל הסניפים מאותה התנועה יתאחדו מול הסניפים מהתנועה כנגד...) נוסף ונשאל: מה יקרה במפקד תנועתנו מול סניפים אחרים? (ברור שכל הסניף יתאחד מול הסניפים האחרים). ומה יקרה במפקד סניפי (כמובן - כל שבט יצרח את המוראליים שלו...)

כעת נשאל: מה השתנה בכל פעם, שגרם לאחדות אל מול השוני? למה בשאלה השלישית אני פתאום 'כנגד' השבט שלידי?

נחלק פתקים וכלי כתיבה, ונבקש מכל אחד לכתוב בפתק את הדגל שלו: החל מהמקום הפרטי, המשפחתי, ישיבתי עד המקום של התנועה, הציבור, העם, ואפילו האנושות...

לאחר שכל אחד מקריא את הפתק שלו, ניתן למנף את זה לדיון על היחס להתנגשויות: מתי הן עלולות להופיע? כיצד נתייחס אליהם - על אילו דברים נתפשר ובאילו דברים נסכים לשתוף פעולה?

סיכג:

לכל אחד יש דגל משלו – כזה שמתחיל באופן מצומצם ופרטי, אך הולך ומתרחב, ונעשה חלק מעוד המון דגלים כלליים יותר שמאחדים אותנו. חשוב להדגיש שישנם דגלים שאנחנו לא מסכימים איתם, ואותם לא מכניסים תחת הדגלים שלנו. אבל תנועת אחרת שפועלת למען מטרה אחרת? אחלה של דבר. אנחנו מרימים ערכים אחרים, אך כמובן מעריכים מאד את פועלם.

מקורות להעמקה וטיפים למדריך

לקט מקורות בנושא אחדות ואהבת ישראל

אהבת ישראל

- "מִצְוָה עַל כָּל אָדָם לְאַהֵב אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּגוֹפוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר "וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ" (משנה תורה לרמב"ם, דעות ו, ג)
- ויחן שם ישראל - כְּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד... (רש"י שמות י"ט, ב).
- כיון שעל ידי שנאת חנם נחרב, כל שכן שעל ידי אהבת ישראל יהיה נבנה בעזה"י (שפ"א דברים ראה).
- ואם נחרבנו, ונחרב העולם עמנו, על ידי שנאת חנם, נשוב להבנות, והעולם עמנו יבנה, על ידי אהבת חנם (אורות הקודש ג, עמ' שכד).
- מגילת אסתר: עם אחד מפורד ומפורד – לך כנוס, נקהלו היהודים; משלוח מנות ומתנות לאביונים.
- כל פרק לב בתניא!
- "כי אין הקב"ה אוהב אלא למי שאוהב את ישראל, וכל מה שאדם מגדיל אהבתו לישראל – גם הקב"ה מגדיל עליו" [מסילת ישרים, יט]
- "הֲרִינִי מִקֶּבֶל עָלַי מִצֹּת עֲשֵׂה שׁוֹ: וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ, וְהֲרִינִי אוֹהֵב כָּל אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּנַפְשִׁי וּמְאוּדִי, וְהֲרִינִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:" (תקנת האריז"ל לומר קודם תפילה – "קודם שהאדם יסדר תפילתו בבית הכנסת, מפרשת העקידה ואילך, צריך שיקבל עליו מצות ואהבת לרעך כמוך. ויכוין לאהוב כל א' מבני ישראל כנפשו, כי עי"ז תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל, ותוכל לעלות למעלה ולעשות פרי...")

אחדות ולא אחדות:

• מגדל בבל – שפה אחת ודברים אחדים.

• תנו רבנן: הרוּאָה אוּכְלוּסִי יִשְׂרָאֵל, אָמַר: "בְּרוּךְ ... חֶסֶם הַרְזִים" – שָׂאִין דַּעְתָּם דּוֹמָה זֶה לְזֶה, וְאִין פְּרָצוּפִיָּהֵן דּוּמִים זֶה לְזֶה (ברכות נח ע"א).

• פְּרִי עֵץ הָדָר, אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, מָה אֶתְרוּגָּה זֶה יֵשׁ בּוֹ טַעַם וְיֵשׁ בּוֹ רִיחַ, כִּד יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בְּהֶם בְּנֵי אָדָם שְׂיֵשׁ בְּהֶם תּוֹרָה וְיֵשׁ בְּהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים. כִּפֶּת תְּמָרִים, אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, מָה הַתְּמָרָה הַזֹּאת יֵשׁ בּוֹ טַעַם וְאִין בּוֹ רִיחַ, כִּד הִם יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בְּהֶם שְׂיֵשׁ בְּהֶם תּוֹרָה וְאִין בְּהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים. וְעִנְיָן עֵץ עֵבֶת, אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, מָה הַדָּס יֵשׁ בּוֹ רִיחַ וְאִין בּוֹ טַעַם, כִּד יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בְּהֶם שְׂיֵשׁ בְּהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים וְאִין בְּהֶם תּוֹרָה (ויקרא רבה ל, יב).

• ד' מיניו שבלולב ב' מהן עושין פירות וב' מהם אין עושין פירות העושין פירות יהיו זקוקין לשאין עושין ושאין עושין פירות יהיו זקוקין לעושין פירות ואין אדם יוצא ידי חובתו בהן עד שיהיה כולן באגודה אחת וכן ישראל בהרצאה עד שיהיו כולן באגודה אחת (מנחות כז ע"א).

• תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם... (ברכות סד ע"א) יש טועים שחושבים שהשלום העולמי לא יבנה כ"א ע"י צביון אחד בדיעות ותכונות. א"כ כשרואים ת"ח חוקרים בחכמה, וע"י המחקר מתרבים הצדדים והשיטות, חושבים שבזה הם גורמים למחלוקת והפך השלום. ובאמת אינו כן, כי השלום האמיתי א"א שיבא לעולם כ"א דוקא ע"י תואר של ריבוי השלום. הריבוי של השלום הוא שיתראו כל הצדדים וכל השיטות שיש בחכמה, ויתבררו איך כולם יש להם מקום כל דבר לפי ערכו מקומו וענינו (עין אי"ה ברכות פ"ט, שט).

ערבים זה בזה

• ויהי בישראל מלך - כשישראל שוים בעצה אחת מלמטה - שמו הגדול משתבח למעלה; שנא' ויהי בישראל מלך, אימתי? בהתאסף ראשי עם (ספרי דברים שמו).

• תְּנִי חֲזָקָה (ירמיה נ, יז): שֶׁהַ כְּזוּרָה יִשְׂרָאֵל, נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל לְשָׁה, מָה שֶׁהַ הַזֶּה לּוֹקָה עַל רֵאשׁוֹ אוֹ בְּאֶחָד מֵאֲבָרָיו וְכָל אֲבָרָיו מְרִגִּישִׁין, כִּד הֵן יִשְׂרָאֵל, אֶחָד מֵהֶן חוֹטֵא וְכָלן מְרִגִּישִׁין, (במדבר טז, כב):

• הָאִישׁ אֶחָד יִחְטָא, תְּנִי רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, מִשָּׁל לְבַנֵּי אָדָם שֶׁהֵיוּ יוֹשְׁבֵין בְּסִפְיָנָה נִטַּל אֶחָד מֵהֶן מִקִּדְּם וְהִתְחִיל קוֹדֵם תְּחִלָּתוֹ, אֶמְרוּ לוֹ חֲבֵרָיו מָה אֶתָּה יוֹשֵׁב וְעוֹשֶׂה, אָמַר לָהֶם מָה אֶכְפֶּת לָכֶם לֹא תִחְתִּי אֲנִי קוֹדֵם... (ויקרא רבה ד, ו)

• וכשלו איש באחיו איש בעון אחיו מלמד שכל ישראל ערבים זה בזה (שבועות לט ע"א) "ועיקר לאהוב איש את רעהו בכל דבר, ובעונות הרבים ע"י שנאה באים כמה עונות, כי אין מוכיח לרעהו, וייתן שמחה בלבו בראותו חברו עובר עבירה שמח בחלקו, כי הוא אינו עובר. ובזה יש שטות גדולה... כי כל ישראל איש אחד וגוף אחד, ואם כן הייתכן שישמח אבר אחד על חברו - 'אני צדיק ואתה רשע?' אם כן, מה יועיל אם אני אין מגלח זקני בתער וחברי מגלח, הרי אני חצי מגולח וחצי אינו מגולח, וכן הכל" (ר"י אייבשיץ, יערות דבש ב,יב).

טיפים למדריך

בניית פעולה – כללי

- המסר הוא המצפן – איתו מתחילים! לוודא שהבנתי את המסר ואני מצליח להעביר אותו לחניכים שלי, ולא כחות חשוב – שאני מזדהה איתו (ולא מדקלם סיסמה).
- אחרי שיש מסר נחשוב כיצד להעביר אותו בצורה הטובה ביותר - דרך סיפור, משחק, הפעלה, דיון וכד'. חשוב לשים לב שהמתודה משרתת את המסר ולא להיפך (חשבת על משחק ממש מגניב, בוא נחשוב איך לקשר אותו...).
- בכל זמן ההכנה של הפעולה, ובטח בזמן ההעברה, חשוב לראות את החניכים ולחשוב מה הכי מתאים להם: מה הרמה, מה גודל הקבוצה, האם יש בעלי צרכים מיוחדים, מה סף הקשב, כמה זמן יש לפעולה, איפה היא מתקיימת ועוד.
- מומלץ להעזר במאגר הפעולות שבאתר התנועה (ובכללי ברשת) – יש שם אינספור פעולות מוכנות בשלל נושאים, מסווגים לפי גיל, סוג, ועוד. אגב – גם את החוברת הזו (ושל שנים קודמות) ניתן למצוא שם.

סיפור

- מומלץ לספר את הסיפור בעל פה, אלא אם כן הוא כתוב באופן מעניין או מיוחד. בכל מקרה, כשמקריאים חשוב להקפיד על עצירות ושמירת קשר עין.
- על מנת לחבר את החניכים לאווירה, כדאי להחליף קולות / כובעים בהתאם לדמויות. אם יש דיאלוגים וכד' ניתן להקריא יחד עם מדריך / חניך נוסף.
- ניתן לחלק את הסיפור למספר מקטעים, ולעשות סבב קריאה בין החניכים – זה משתף אותם ומשאר אותם עירניים.
- דרך טובה לשמור על קשב וריכוז היא להגדיר מילת מפתח מסוימת, שכשהיא נאמרת החניכים מבצעים פעולה כלשהי.

דיון

- ניהול דיון דורש מיומנות: יש לדעת כיצד להוביל אותו לגבולות הדיון מצד אחד, אך מצד שני לא להתערב.
- הקפידו לעודד השתתפות של כלל החניכים – במידת הצורך ניתן ליזום ("נריה, מה אתה אומר?"). כמו כן, התייחסו ברצינות ובכבוד לכל דעה שנאמרת.
- הקפידו לשאול שאלות המשך ושאלות מכוונות, לא להסתפק באמירות כלליות (כן ולא) אלא לבקש נימוקים, דוגמאות וכיו"ב.

משחק

- הכי חשוב – לוודא ששומרים על אווירה חיובית. להקפיד שכולם משתתפים באופן פעיל, שהשיח ראוי, ושהמשחק לא פוגם במטרת העל של הפעולה.
- יש להתאים את המשחק לתנאים: רמה, כמות, זמן, מיקום.
- חסר חפץ כלשהו למשחק? היו יצירתיים, וחישבו כיצד ניתן לשחק באמצעות חפץ אחר.
- לפעמים עדיף לפצל את הקבוצה ולפעמים עדיף לשחק כולם יחד. ככל האפשר, ובדגש על שבטים נמוכים, השתדלו להשתתף במשחק.